

KOVOTOJAI

Nauja Juliaus Gaidelio kantata

VLADAS JAKUBENAS

Julius Gaidelis yra vienas iš tų kompozitorių, kurie ir šio krašto naujų ateivių sąlygose randa laiko ir energijos muzikos kūrybai; kas svarbiausia, jis kuria ne tik progai pritaikytus smulkesnius vokalius kūrinius, bet ir stambius instrumentinius, o taipgi mišrių sąstatų veikalus. Julius Gaidelis yra ne tik apdovanotas savitu ir stambiau kūrybiniu talentu, bet jis turi taipgi ir nuodugną pasirušimą tam uždaviniui. Baigęs Kaune prof. J. Gruodžio kompozicijos klasę, jis dar studentaudamas mokytojus džiugino savo darbų įdomumu ir kruopščių jų atlikimu. Išvykęs iš savo krašto, jis Vakarų Vokietijoje pasimokė pas žymius tenyškės muzikus, o Amerikoje, Bostone, jis įsigijo magistro laipsnį vienoje iš tenyškės konservatorių, praplėsdamas savo žinias ypač naujesnės kompozicijos technikos srityje. J. Gaidelio kūryba yra daugiausia simfoninė ir kamerinė; jo veikalai, kartkartėmis išėję į viešumą, susilaukė pripažinimo tiek Vokietijoje, tiek ir Amerikoje, bet pasiliko ne per daug žinomi mūsų platesnei visuomenei.

Julius Gaidelis rodė naujoviškesnių tendencijų dar Kaune, linkdamas ne tiek į mūsų kompozitorių tarpe įprastą lyriškumą, kiek į ekspresionizmą, į charakteringumą. Šiuo metu jo muzikinė platforma, jo paties žodžiais, yra ta, kad įvairūs iki mūsų dienų išsivystę muzikos stiliai yra lyg atskiri muzikos lobyno aruodai, iš kurių galima semtis pagal reikala, laisvai juos jungiant ir priešpastatant. Iš tikrųjų, vėlesni J. Gaidelio stambūs veikalai, kaip "Kantata apie Lietuvą" (St. Santvaro žodžiais) arba Chicagoje numatyta statyti opera "Dana", o taipgi ir jo paskutinis darbas — dabar Civic Opera rūmuose statoma kantata "Kovotojai" — rodo savotišką sugebėjimą vartoti gretimai kan įvairaus pobūdžio stilius, negadinant veikalo visumos ir išsaugojant J. Gaidelio savitą veidą, kaip kompozitoriaus. Sprendžiant pagal minėtus pavyzdžius, matome, kad chorinėse vietose J. Gaidelis vartoja labiau diatoniską, kartais visai liaudiškai primityvų stilių; dainininkų solistų partijos išlaikomos labiau pažangaus diatonizmo dvasioje, arčiau modernios romantikos orkestro interliudijos ar uvertūros esti žy-

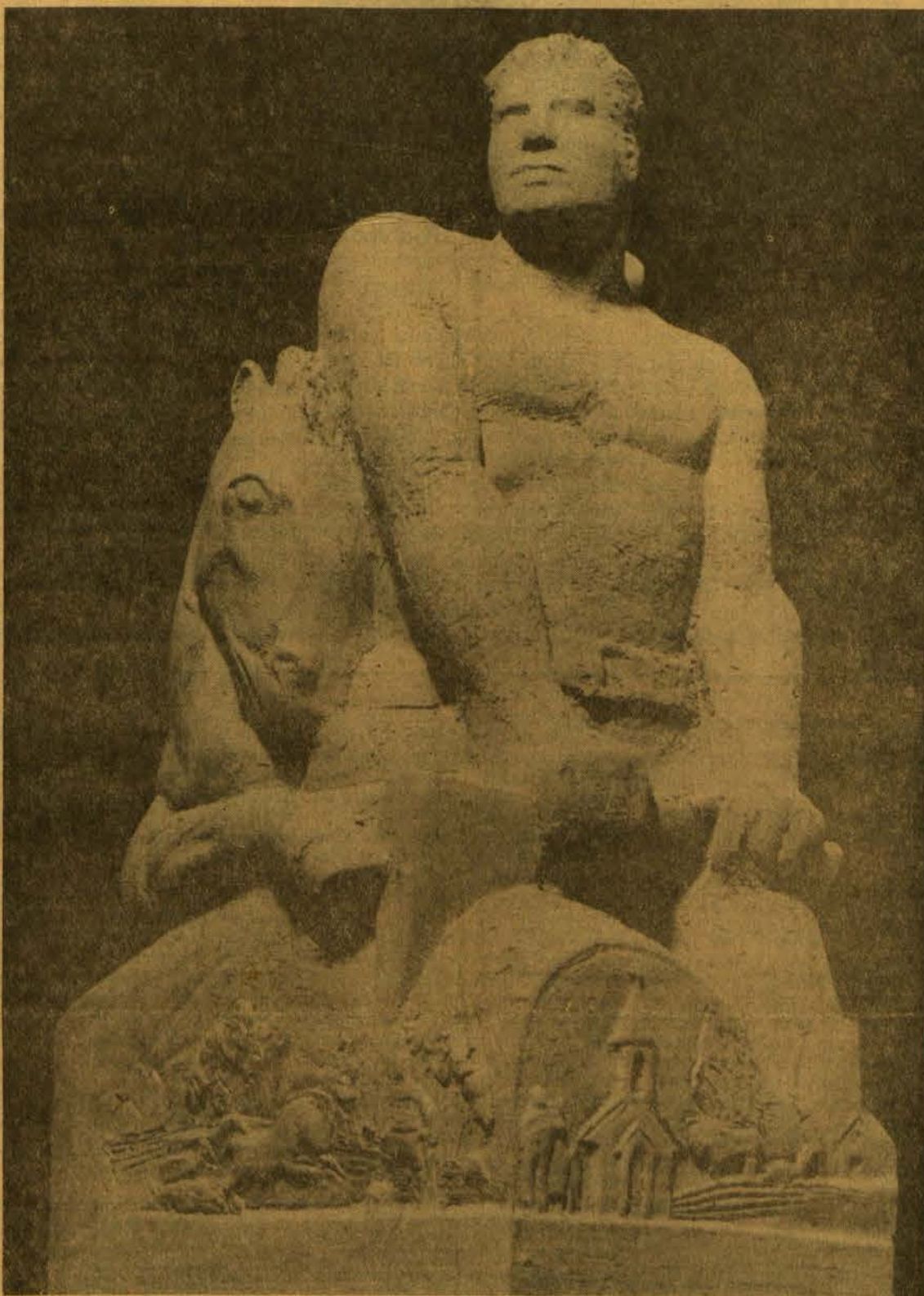
niai naujoviškesnės, kartais net dvylikos tonų sistamai artima-me stiliuje.

Šiuos elementus randame ir kantatoje "Kovotojai" (Stasio Santvaro žodžiais), kurią išgirsime Chicagos Operos rūmuose š. m. vasario mėn. 18 d. per iškilmingą 50 metų Nepriklausomybės atkūrimo sukakties minėjimą. Kantatą atliks "Dainavos" ansamblio choras, sustiprintas gausiais pagalbininkais iš kitų chorų, palydint pilnam simfoniniam orkestrui, diriguojant "Dainavos" ansamblio dirigentui Petriui Armonui; solistai bus sopranas Dana Stankaitytė, tenoras Antanas Pavasaris ir bosas baritonas Arnoldas Vokietaitis.

Kantatoje "Kovotojai" instrumentaliai momentai rodo kiek santūresnį, moderninei romantikai artimą stilių; chorinės partijos turi lietuviško charakterio, bet daugumoje, išskyrus II dalies moterų chorą, nerodo tiesioginio ryšio su liaudies motyvais. Choro dalis yra parašyta, pažįstant vokales choro problemas; atskiri balsai vedami patogiai ir sklandžiai. Vis dėlto vien dėl savo dydžio ir intonacinių bei ritminių sunkumų įvairumo kantatoje "Kovotojai" sutinkamos problemos yra didesnės, negu bet kuriam iki šiol mūsų chorų atliktame veikalė. Tiesa, ir mūsų chorų lygis yra pakilęs: mūsų sambūriai pakartotinai yra parodę sugebėjimą nugalėti nelengvus uždavinius operų, oratorių, net ir sudėtingesnių kantatų srityje.

Kantatoj "Kovotojai" susitinkame dar su viena problema, lyginant ją kad ir su to paties autoriaus "Kantata apie Lietuvą". Ten J. Gaidelis aiškiai atsižvelgė į mėgėjų choro problemas, akompanimente padėdamas chorui paimti toną, palydėdamas atskirus balsus. Kantatoje "Kovotojai" orkestro akompanimentas eina savitu keliu, gražiai harmonizuodamas su chorą, su solistais, bet jiems nepadėdamas. Julius Gaidelis yra aukštos technikos kompozitorius, kur šalia formos valdymo ir įdomių bei įvairių harmonijų galima pažymėti dar ypatingą palinkimą sklandžion ir saviton polifonijon. To polifoniško principo ištiesinis panaudojimas kantatos instrumentiniame akompanimente padidina šio veikalo menišką vertę, išryškinant kompozicinio darbo kruopštumą, tačiau kartu ir padidina chormeisterio bei choristų problemas, kantatą beruošiant koncertui.

Kantata susideda iš trijų tarp savęs gerai išbalansuotų dalių. Jos bendras pobūdis: kiek rūsčiai niūrus, su atskiromis giedresnėmis prošvaistėmis, su dramatiniais pakilimais ir itin iškilminga, dinamiška užbaiga. Pirmoji dalis prasideda iš neilgos, rūsčiai dramatiškos orkestro įžangos, po kurios seka soprano solo. Tollimesnėje eigoje tenoras ir bosas dainuoja solo, chorui palydint trumpomis frazėmis; po orkestro interliudijos mišrus choras įsijungia su dinamine, efektinga, bet nelengva

ANTANAS J. VAIŠKĖNAS

HEROJISKOJI PAMINKLINE SKULPTERA

pastraipa ("Žvanga, žvanga kalavijai ir kardai"); tai pakartojama su kiek skirtinga nuotaka du kartus.

Antroji dalis bus bene liaudiškiausia, stiliaus atžvilgiu santūriausia ir, gal būt, geriausiai prieinama plačiajai publikai. Ją sudaro raudos ar lopšinės pobūdžio moterų choras su pro-

mas čia pasiekia tikrai aukšto laipsnio; chorui ši dalis sudaro mažiausiai sunkumų. Trečiąją dalį pradeda tenoro ir boso duetas; toliau seka gyvas, liaudiškesnio pobūdžio, choras, sudaręs bene ryškiausią giedresnę prošvaistę šiaip tamsiomis spalvomis išlaikytame veikale; ši dalis ir chorui nėra sunki. Orkestras tą pačią nuotaką tęsia kiek naujoviškesnėmis priemonėmis. Sopranas, choro frazių palydimas, dainuo-

ja solo; žodžiai ("Gyvybė plazda mariom") ir muzika — kylančios nuotaikos. Vyrų choras įsijungia su energingu dinaminio epizodu ("Kilk, o saule"); čia įdomi muzika jungiasi su nemažais ritminiais sunkumais. Veikalo užbaigą paruošia gan polifoniškai vestas, muzikiniai įdomus, bet nelengvas mišrus choras "Nuskrido į naktį krankliai ir varnai"; toliau įsijungia visi trys dainininkai solistai, tai

(Nukelta į 4 psl.)

Kai visa tauta pakilo laivyn! 1918—1919 metais Amerikos lietuviams renkant aukas Lietuvos laisvės kovai, renkant milijonų prūsų už apginkavimą Lietuvai ir darant žygius Washingtono, Ispanijos, savanorių — karių pulkai jau grūmėsi krūvinėje kovoje su tais pačiais rusais — bolševikais, kurie ir dabar visoms pasaulio tautoms kala vergo pančius. Nuotraukoje matome lietuvių karių dalinį, 1919 metais žygiuojantį į frontą prieš rusus — bolševikus. (Nuotrauka iš Br. Kvickio archyvo)

Kertinė Paraštė

ARCHYVAI IR DABARTIS

Palikime archyvus dūlėti. Kas jais domisi? Eikime veikti į dabartinę visuomenę, jaunąją kartą... Šitokių siūlymų nugirstame dažnokai. Reikia pripažinti, kad jie kyla iš uolios rūpinimosi gyvenamojo meto, ypač jaunimo, gerove. Bet taip pat privalu paklusti, ar jie nėra vienpusiški, siauri.

Bažnyčia būtų peiktinai padariusi, sakydama: "Teužgiūva sau katakombas, teisvirsta kolizijaus sienos, tepelyja seni dokumentai; rūpinkimės dabartinio žmogaus reikalais. Užuo šitokių būdų tam žmogui padėjusi, ji kaip tik būtų nuskurdinusi, negažinamai sužlugdydama kiekvieno, ypač krikščionio, širdį ir šviesai brangius praeities paminklus. Taip elgtis neleidžia jos prigimtis. II Vatikano susirinkimo įrašyta į pačią Bažnyčios konstituciją, jog ji brangina ir saugo, ką kiekviena karta yra gera nuveikusi; jog turi rinkti tą derlių drauge su Karalium, į kurio miestą žengia visos tautos, nešinos savo dovanomis ir turtais; jog rūpinasi, kad visoks gėris, kurį randa pasėta žmonių širdyse ir dvasioje arba tautoms būdingose kultūrose, nepažūtų, bet išliktų ir spinodėtų Dievo garbei, velnio gėdai ir žmogaus laimei (13 ir 17 nr.). Taigi, kas į archyvus žiūri kaip į mažai tereikalingą priedą arba netgi kliūtį visuomeniniam darbui, tas daug negali girti savo giliu krikščioniškumu.

Nepasigirs toksai ir dideliu tautiškumu. Ne šimtai, o tūkstantčiai lietuvių didele dalimi dėl to geriau pažįsta ir brangi savo tautą, kad Daukantas sėdėjo Karaliaučiaus ir Petrapilio archyvuose, rinkdamas medžiagą savo istoriniams veikalams apie Lietuvą. Galėjo jis pasakyti: Maža archyvus te lanko; tetrūnija sau. Ar daug būtų šitokių būdų padėjęs mūsų visuomenei? Antai kun. Antano Juškos sutelkta apsi medžiaga yra tikri mūsų liaudies poezijos perlai. Kaimynai dvirinkai laikė jį keistuoliu ir pajaukdavo, nes, atsidėjęs tautosakos rinkimo darbui, nemėgo jų draugystės, kortavimo ir išgėrimų. Ar būtų geriau padaręs, su jais uždamas, kaip dažnas kitas visuomenės "veikėjas"? Šiandien daug mažiau pažintume savo lyrinę tautosaką, net užsienio mokslininkų laikomą brangenybę. Ar suomių profesorius Niemis su kun. Adolfu Sabaliausku būtų geriau patarnavę visuomenei, pamodami ranka į lietuvių tautosakos lobyną, užuo jį gausiai praturtinę savo surinktomis dainomis ir giesmėmis bei jų melodijomis? Plačios dviasios žmonės yra parodę, kad rimtas ir našus darbas visuomenėje gali eiti ranka rankon su darbu archyve. Juk retai terasime asmenų, daugiau visuomeniškai veikusių už vysk. Valančių. Bet kaip tik dirbdamas su jaunimu, savo kapelionavi-

mo metais, Varnių kurijos ir Kražių gimnazijos archyvuose surinko medžiagą savo "Zemaičių vyskupystės" istorijai.

Archyvų nevertinas asmuo nepasižymi ir brandžiu žmoniškumu. Nuo pat seniausių laikų visose kultūringose tautose archyvai buvo laikomi brangių turtu. Kiekvienas kraštas ir miestas saugojo turimus archyvus kaip savo akį. Turėdami savo archyvų ir iš apsileidimo ar nesupratimo leisdami jiems žlugti, žengtume ne į kultūrėjimą, o į sulaukėjimą. Tokį elgesį galėtume pavadinti pasyviu vandalizmu. Iš tikrųjų, maitindamiesi kultūros turtais ir pamodami ranka į jų žinyną, atkuriame padėtį, neblogai nupieštą Krylovo pasakėčioje apie kiaulę po ąžuolu.

Trumpai suglaudus, kas archyvų nebrangina, tas nepasižymi nei savo bažnytiniumi, nei tautiniu, nei žmogiškuoju subrandimu. Basanavičius ne be reikalo patį pirmąjį "Aušros" numerį pradėjo taikliais žodžiais: Žmonės, nepažįstą istorijos, dažnai yra vaikai. Archyvai yra tarsi langai į tą istoriją. Patys pro juos nežvelgdami ir kitiems nerodydami į vaizdžią istoriją tikrovę, apie savo tautą ar kurią nors kitą sritį tepajėgsime kalbėti aukštomis, bet neįdomiomis frazėmis, kurios ypač nūdieniam, kritiškai ir daiktaiškai vertinamam jaunimui daug neįpakuoja.

Chicagoje yra trys žymesni mūsų archyvai: foto, muzikologijos ir pasaulio lietuvių. Tėvams jėzuitams, kurių namuose visi trys archyvai įrošti, dalytis su jais savo patalpomis yra ne įkyri našta, o garbinga privilegija. Jiems džiugu, kad tokiu būdu gali bent truputį panašėti į savo protėvius — ankstyvųjų viduramžių vienuolius, stropiai saugojusius, kruopščiai perrašinėjusius ir ateities kartoms perteikusius senovės klasikų lobyną, į kurį, šalia krikščionybės, yra suleistos Vakarų kultūros šaknys, be kurios toji kultūra būtų likusi skurdi ir tamsi.

Asmenys, kurie lietuvių archyvus tvarko ir prižiūri, nėra turtingi. Todėl linkėtina, kad visų mūsų laikraščių skiltys būtų platokai ir nemokamai atviros tų pasišventusių žmonių teikiamoms žinioms apie jiems patikėtąsias vertybes.

Mūsų archyvai yra ne pelėsius ir kerpę maitinanti seniena, o dvasią turtinanti ir keilanti šventovė. Šventovė, kurioje dabartinio meto visuomenė, ypač jaunoji karta, gali ir turi semtis gaivos bei ryžto, nebent išsižadėtų savo tautos himno skatinimo — iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia.

Anicetas Tamošaitis, S.J.

Šiame numery:

- Archyvai ir dabartis.
- Gaidelio "Kovotojai".
- James McNeill Whistler
- Kova už deklaruotą nepriklausomybę.
- Pasakojia prof. Adomas Varnas
- Urbs Roma (apybraiža).
- Pablo Antonio Quadra eilėraščiai
- Literatūriniai įvairumai.
- Putinas ir vėl Chicagoje.
- Filmų įvairumai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

JAMES McNEILL WHISTLER

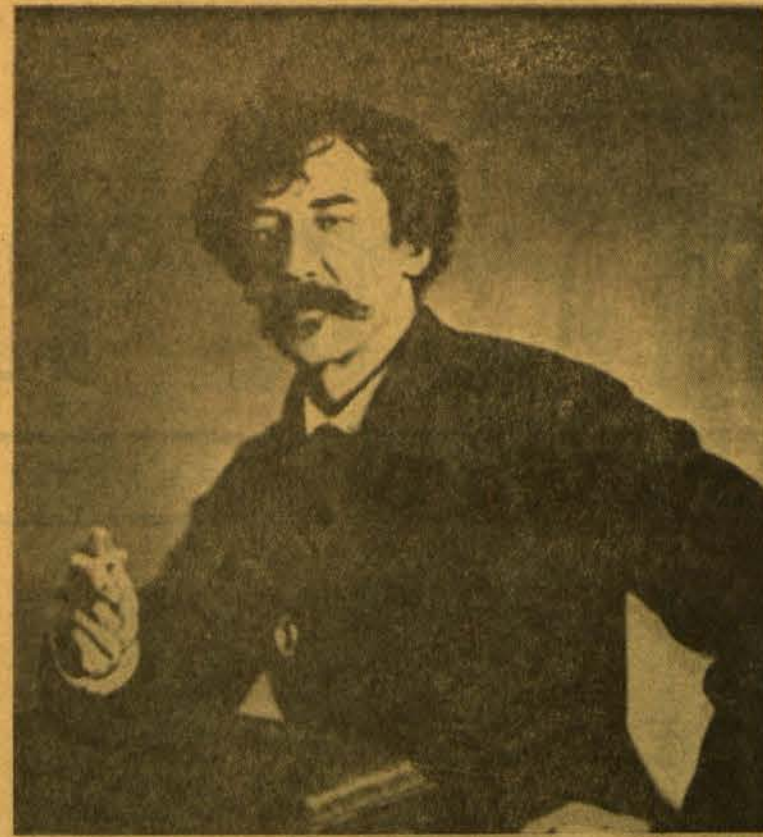
Jo meno parodą aplankius

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Amerikiečių dail. James McNeill Whistler (1834-1903), kurio meno paroda dabar vyksta Chicago Meno institute, buvo gimęs Lowell, Mass., ir visą savo meniską gyvenimą subrandino ir praleido Paryžiuje ir Londone. Whistler pradėjo piešti, būdamas 4 m., o 10 metų jau mokėsi Peterburgo Meno akademijoje, kur jo tėvas inžinierius auometinėje Rusijoje tiesė geležinkelius. Sugrįžęs į Ameriką, dailininkas įstojo į West Point kadetų mokyklą, bet po trejų metų kaip nedrausmingas ir chemijos egzaminų neišlaikęs buvo iš akademijos atleistas. Vėliau dirbo braižytoju, kas jam labai padėjo vėlesnei jo profesijai. Sulaukęs 21 metų, išvyko į Europą, iš kurios Amerikon daugiau nebegrižo.

Nors dailininkas Whistler, būdamas Paryžiuje, pergyveno impresionizmo pradžią, tačiau ši srovė jam didelės įtakos neturėjo. Jis susiformavo savo individualų stilių Rembrandto, Courbet ir japonų meno įtakoje. Gal būtų, todėl jo nepaveikė tų laikų "izmai", kadangi jis turėjo savas teorijas, savas meno sąvokas. Jis buvo pirmas, ku-

ris metė šūkį "menas menui". Dailininkas tada rašė, kad kaip muzika yra garsų poezija, taip tapyba yra regėjimo poezija, o jos turinys nieko bendro neturi su garso ir spalvos harmonija. Menas turi būti nepriklausomas nuo visų tuščių žodinių frazių, jis turi pats vienas būti savarankiškas ir pajėgus patraukti meniską akies arba ausies jautrumą. Ir todėl šio dailininko meno kūriniuose nors ir matome vyrų ir moterų portretus, tačiau autorius jiems duoda abstrakčius muzikinius pavadinimus: simfonija, noktiurnas, etiudai, harmonija. Taip pat Whistler tikėjo, kad paveikslas neturi atlikti jokios misijos, jo kio moralinio pamokymo, bet turi būti džiaugsmas pačiam dailininkui, apgaulingas filantropui ir mįslė botanikui. Jis tikėjo, kad meno kūrinyje turi būti teisingas tiktai savo paties nuopelnais, savo pajėgumu išreikšti nuotaiką ir pojūtį linijomis, formos, spalvos ir kompozicijos kombinacija. Atrodo, kad pozuojantys žmonės ir jūros vaizdai dailininkui buvo tiktai priemonė šiai nuotaikai išgauti. Jo didžiuliuose aliejinuose port-

James McNeill Whistler, kurio darbų paroda šiuo metu vyksta Chicago Meno institute. Paroda uždaryma vasario 25 d.

retuose jaučiama ta pagauta skirtinga nuotaika ne tiek skirtinga žmogaus išvaizda, kiek bendra visos drobės darnia kompozicija. Šie aliejiniai paveiksai malonūs akiai, nes jų spalvos ramios, užslopintos, neryškiai pereinančios, daugumoje tamsių tonų, lyg aptraukti migla. Pvz. paveikslas "Arrangement in Black" smulkininkas Pablo de Sarasate atvaizduojamas ne tiek kaip asmenybė, kiek kaip

ta nerami, susirūpinusi nuotaka, belaukiant koncerto pradžios. Whistlerio meno kūrinyje taip pat neturi jokių pamokymų ar pasipaskojimų. Jo portretai ramūs, atsidėję seklia akimis žiūrovus, o mes, žiūrovai, stebime juos taip pat šaltai, be jokios jausminės reakcijos. Jūros vaizduose taipgi nėra jokių audrų ar milžiniškų bangų, o tik ramiame vandenyje plaukiojantys burlaiviai.

Dailininkas Whistler ėjo savo meninius įsitikinimus ginti net į teismą. Kartą apie šio menininko vieną aliejinį paveikslą konservatyvus anglų meno kritikas John Ruskin parašė: "Anksčiau esu girdėjęs ir matęs londoniečio žvilgumą, bet niekad nesitikėjau išgirsti, kad dabita prašytų 200 guineas už publikai numestą dažų puodą". Žinoma, dailininkas patraukė kritiką į teismą ir bylą laimėjo. Gi šiaandien, pamačius tuos jo ramius, subtilius, darnius meno kūrinius, tiesiog neaišku, kodėl anais laikais jie turėjo sukelti tokį didelį triukšmą!

Dailininkas Whistler didžiausią pasisekimą turėjo savo Temzės upės ir Venecijos vaizdų serijomis. Čia jis, naudodamas rusvą popierių ir rudą rašalą, išgauna senosios Venecijos kanalų, tiltų, gondolų ir lagūnų tikrumą. Jo preciziška, lanksti, subtili, gyva, riesta linija išgauna tą būdingą Temzės pajūrio gyventojų vienišą, liūdną buitį. Čia nerandame moralinių pamokymų, o tik atvaizdavimą pajūrio gyventojų savo natūralioje aplinkoje. Šiose graviūrose labiausiai pastebima, paties dailininko prisipažinimu, Rembrandto įtaka.

Nors Whistlerio motina buvo didžiausias priešas sūnaus pasirinktai dailininko profesijai, tačiau ji pati buvo ta didžioji kaltininkė, prisidėjusi prie savo sūnaus išgarsinimo. Sūnus, nupiešęs savo motinos portretą, pa-

vadino jį "Arrangement in Black and Gray". Šis paveikslas, pirmą kartą viešai išstatytas, buvo žiauriai iškritikuotas. Kritikai sakė, kad jis nevertas antro žvilgsnio. O šiaandien tas pats paveikslas yra laikomas pačiu geriausiu šio dailininko meno kūriniu. Dabar jis žinomas kaip "Whistlerio motina". Paveikslas kabo garsiajame Paryžiaus Louvre meno muziejuje ir, mūsų nelaimė, nebuvo pasikolintas Chicagoje dabar vykstančiai dailininko parodai.

Vienoje vietoje šioje parodoje yra sukabinti menininko Whistlerio portretai, piešti kitų

dailininkų. Pats didžiausias ir spalvotas yra pietas italo Giovanni Boldini (1844-1931). Šiame portrete pats dailininkas, pasirėmęs, neramiu žvilgsniu stebi ir prižiūri savo meno lankytojus ir rodo galvoja: "Tik pabandykite nesutikti su mano menu".

Šiaandien, po 65 metų nuo dailininko mirties, kada vis labiau ir labiau sutinkama su šūkiu "menas menui", dailininkas Whistler vėl pasidarė aktualus. Ruošiamomis jo meno kūrinių parodomis, jis vėl yra atgaivinamas ir supažindinamas su šiu laikų meno mėgėjais

TAUTOS ISTORIJOS PABIROS

KOVA UŽ DEKLARUOTĄ NEPRIKLAUSOMYBĘ

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio.)

g. Nepriklausomybės deklaracija Philadelphiaje. — Vykdomasis Komitetas prisidėjo prie Vidurio Europos Tautų Unijos steigimo, kurią JAV vyriausybė oficialiai sankcionavo ir kuriai pirmininkavo T. G. Masarykas. Šioje unijoje susitelkusios tautos (čekoslovakai, jugoslaviai, lenkai, ukrainiečiai, somaliai ir lietuviai) surengė viešą ir formalų savo krašto nepriklausomybės paskelbimą 1918.X. 26 Philadelphiaje, toje pačioje salėje ir ant to paties stalo, kur buvo pasirašytas JAV nepriklausomybės aktas, Lietuvos vardu šią kolektyvų deklaraciją pasirašė T. Norus-Narusėvičius.

1918.XII.4 abi tarybos susaukė bendrą visų narių susirinkimą New York'e ir padarė iškilmingą priesaiką Nepriklausomos Lietuvos pareiškimui.

Vykdomasis Komitetas pradėjo eiti Lietuvos atstovybės pareigas. Nuo 1918.XII.1 pradėjo išdavinti patalus vykstantiems į Lietuvą lietuviams. O visas JAV piliečiams jau anksčiau pradėjo išdavinti.

Dr. J. Šilpaitis ir inž. T. Norus (1919.II.28) buvo pasiųsti į Londoną rūpintis Lietuvos reikalais, kurie ten įkūrė pirmąją Lietuvos atstovybę.

h. Delegatai į taikos konferenciją. — 1919 m. pradžioje Versalyje (prie Paryžiaus) prasidėjo taikos konferencija. Į ją atvyko iš Lietuvos delegacija, kurios pirmininku buvo Augustinas Voldemaras. Konferencijai sekti taip pat nusistatė ir JAV lietuviai savo delegacija, kurią sudarė abiejų tarybų atstovai: Br. Balutis, T. Norus, J. S. Lopatto (tautininkai), kun. J. Žilins, J. Kaupas ir K. Česnulis (katalikai). Be to, katalikų tarybos atstovai, kurie buvo nusistatę į Europą anksčiau, įsijungė į šią delegaciją.

Amerikiečiai šiam atstovavimui smarkiai pasirodė. Atspausdino "Independence for the Lithuanian Nation". Prez. Wilsonui, išvykstančiam į Paryžių, buvo įteiktas memorandumas, kurio JAV kongresas atsispausdino visą 100,000 egz. Taip pat buvo išleistas didelis Lietuvos žemėlapis ir milijonas atvirukų su tuo pačiu žemėlapiu. Ši delegacija daug pagelbėjo Lietuvos atstovams. Juk reikėjo Lietuvos delegacijai pragyventi, reprezentuoti, ruošti kavutes ir išlaikyti personalą. Lietuva finansinai tam buvo dar nepajėgi. Reikėjo ją užvaduoti JAV lietuviams. Tautos Fondas tam reikalui pasiuntė \$90,000.00 o Lietuvos Nepriklausomybės (buves Antonomijos) Fondas — \$22,305.00. Tuo būdu JAV lietuviai išlaikė Lietuvos delegaciją, kuri buvo sudaryta iš Rusijos, Šveicarijos, Prancūzijos ir JAV lietuvių.

i. Milijonas parašų. — Vykdomasis Komitetas 1919.II.12 įteikė State Departmentui prašymą pripažinti laikiną Lietuvos vyriausybę ir valstybę. Bet departamentas buvo išvis nepatavęs "nedalomo" Rusijos principas, todėl prašymas negalėjo būti patenkintas. Daug reikėjo pastangų iki Departamentas pakeitė savo nusistatymą. Kitų pastangų tarpe įskaitytinas ir milijono parašų surinkimas.

Kai nesulaukta tinkamo atsakymo, tada 1919.IV.12 nutarta paruošti peticiją su milijonu parašų, prašant Amerikos valdžios pripažinti atsikūrusią Lietuvos valstybę. Skirtu laikui parašai buvo surinkti, sugabenti iš įvairių vietų ir susiūti į 138 knygas. Po to Vykdomasis Komitetas surengė didelę lietuvių demonstraciją, kurioje dalyvavo uniformuoti iš karo grįžę lietuviai.

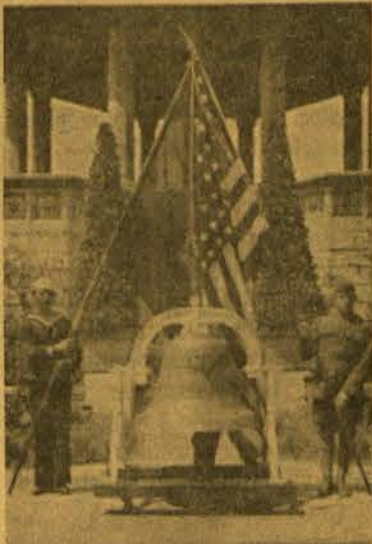
1920 m. rinkimus laimėjo respublikonai. Kitais metais išrinktas prezidentu Hardingas pradėjo palankiai kalbėti apie Pabaltijo valstybių pripažinimą. 1921.V.30-31 Washington'e įvyko 146 veikėjų suvažiavimas. Buvo išrinkta delegacija nunešti prezidentui Lietuvos pripažinimo de jure peticiją. Ir taip prieš metus surinktas milijonas parašų dabar buvo įteiktas prezidentui (V.30). JAV vyriausybė Lietuvai de jure pripažino 1922.VII.27. Po to pripažino D. Britanija, Prancūzija, Italija ir Japonija. Tas pripažinimas šio krašto lietuviuose sukėlė didelį entuziazmą, pasireiškusį susirinkimais, prakalbomis ir džiaugsmo demonstracijomis.

Jau vien rinkimas parašų buvo naudingas darbas, nes amerikiečiai buvo supažindinti su Lietuvos problemomis. Be to, dar buvo ir kitokios naudos. Tą patį mėnesį JAV įstaigos panaikino Lietuvai

blokadą ir davė leidimą siųsti Lietuvon pinigų. JAV Raud. Kryžius "atsaldė" Lietuvos Dienos aukas.

Visokios priemonės buvo panaudotos, kad JAV pripažintų Lietuvai de jure. Štai dar vienas iš faktų. 1920 m. senato rinkimuose respublikonų vadas senatorius Lodge turėjo Massachusetts valstijoje konkurentu populiarią ir gabų demokratą Welsh. Laimėjimo galimybės abiejų buvo beveik lygios. Toje valstijoje buvo nemažas skaičius rinkikų lietuvių, kurie galėjo nusverti laimėjimą į vieną ar kitą pusę. Lietuvių vadai sudarė sutartį su sen. Lodge komitetu, kad lietuviai į išrinktą senatorium, o respublikonų partija praves Lietuvos pripažinimą de jure. Abi pusės sutarties sąžiningai laikėsi, pasižadėjimus įvykdė.

Lietuvos pripažinimas de jure gautas tuo metu, kai Lietuvos visuomenė buvo labiausiai nusimūsi. Viduje nesisekė. Vilnius jau buvo prarastas, o Klaipėdos, nors seniai žadėtos, dar nebuvo gavusi. Tokiame sunkiame momente atė-

Amerikos lietuvių savo tėvynei padovanotas Laisvės varpas. Čia jis regimas prieš išvežant į Lietuvą. Lietuvos ir Amerikos vėliavos virš Varpo laiko jauni Amerikos lietuviai: armijos karys ir jūrininkas.

Milijonas parašų, sudarančių 138 knygas, iškilmingai Amerikos prezidentui buvo įteikta 1921 m. gegužės 31 d., kaip šio krašto piliečių prašymas pripažinti Lietuvą de jure.

jės pripažinimas de jure buvo tiesiog lemiamas reikšmės. Tai buvo ne tik politinė, bet ir moralinė pagalba. Už tai ir Kaune lietuviai tiek daug entuziastiškų ovacijų su kėlė JAV konsulatui.

k. Informacijos Biuras New York'e. — 1919.III.18 tarybų suvažiavime (prof. A. Voldemarui prašant) nutarta propagandos reikaliui įsteigti Informacijos Biurą New York'e, pakviečiant jam vadovauti JAV Informacijos Biuro vice direktorių (amerikietį C. Boyer). Šis biuras veikė iki 1919. IX. 18 ir kainavo šio krašto lietuviams \$60,000.00. Šis asmuo teikė informaciją apie Lietuvą ne tik Amerikai, bet ir viso pasaulio laikraščiams. Jis veikė pusketvirtą mėnesio (1919.IV.30 - VIII.16). Šio informacinio Biuro visas lėšas padengė viena Amerikos Lietuvos Taryba (katalikų).

l. Lietuvos Laisvės Varpas. — Chicago Lietuvos draugijų konferencijoje, įvykusioje 1919.V.9 J. B. Bagdžiūnui sumanius, nutarta nuliūdinti Lietuvos Laisvės Varpą ir įteikti jį įvykstančiam 1919.VI.9-11 Amerikos Lietuvos Seimui, kuris tą varpą padovanotų Lietuvai. Išrinktas J. Bagdžiūnas, kad jis nuvažiuotų į St. Louis, Mo., ir užsakytų greit nuliūdinti varpą. Planas pavyko. Birželio 5 d. varpas jau buvo Chicagoje, kainavęs \$12-50.00.

Varpas buvo 4 pėdų aukščio ir 3 pločio. Sverė 1000 svarų (su rėmais — 1200 svarų). Vienoje pusėje buvo Vytis ir B. K. Balušio eilės.

O, Skambink Per Amžius, Vaikams Lietuvos, Kad Laisvės Nevertas, Kas Negina Jos.

Kitoje varpo pusėje lietas toks parašas:

Amerikos Lietuvos Seimas Lietuvai Birželio 9, 10 ir 11, 1919 m., Chicago III.

Varpo atidengimas ir pirmasis paskambinimas įvyko prieš seiminių vakarė, birželio 8 d. didžiausiam Chicago Auditorium teatre, kur dalyvavo daugiau 4000 žmonių ir daug žymių JAV valdžios atstovų. Šių iškilmių metu viena moteris, vaizdavo Ameriką, perdavė varpą kitai moteriai, vaizdavo Lietuvą. Ši pirmą sykį paskambino L.L. Varpu, miniai giedant Lietuvos himną. Tą jaudinantį momentą nebuvę žmogaus, kuris nebūtų verkęs.

Seimas prasidėjo birželio 9 d. rytmetį ir baigėsi 11 d. vidurnaktį. Šio seimo metu šeštoje sesijoje seimo rengimo prezidentas įteikė varpą seimui, kurį seimas priėmė pagerbdamas atsisojimu. L. L. Varpo global ir aukų tvarkymui buvo išrinktas 15 asmenų komitetas, kurį pats komitetas papildė dar dviem asmenimis. Iš seimo surinkty aukų \$7304.06 Lietuvos Laisvės Varpui paskyrė \$4713.71.

1919.VIII.24 įvyko Chicagoje L. L. Varpo išleistuvės, kuriose dalyvavo daugiau 18,000 žmonių, atstovaujanti įvairias Chicago organizacijas. Tos išleistuvės susi-

dėjo iš dviejų dalių: parodo gatvėse ir programos vienoje didžioji šiu svetainių Chicagoje — The Seventh Regiment Armory, prie Wentworth ir 34 gatvių. Po parodos salėje, kur tilpo 12,000 asmenų, suaukota daugiau penki tūkstantai dolerių.

Po to L.L. Varpas vežiotas po lietuvių kolonijas, kur žmonėms leista juo paskambinti: už \$5.00 — vieną kartą, už \$10.00 — du ir t.t. Tuo būdu aukų dar surinkta \$18,290.96. Iš šios sumos \$8526.65 nusistatė į Paryžių lietuvių taikos delegacijai.

Vincentas Liulevičius (Bus daugiau)

— Amerikos Taikos korpso narių daugiausia dirba Indijoje — 909.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSTIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami nemokamai.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WALBROOK 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS, GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti HU 8-3232

Ofiso 5148 West 63rd Street
Tel.: PROSPECT 8-1717
Resid.: 3241 West 68th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 8; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS
3501 West 63rd Street
Kampos 63-65 ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laikais pagal susitarimą. Ofiso telef. 476-4042
Scad. tel. WALBROOK 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849; Res. 238-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktadien. 1-5, trečiadien. ir šeštadien. tik susitarimu.
Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v. šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-3230
Namu — rez. PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2856 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. šeštadien. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. ir šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarimu.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1891
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir šeštadien. tik susitarimu.

Tel. — RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antr., ketvirt., ir penktadien. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadien. 12-3 val. o trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLyptic 2-4159
DR. P. KISIŠLIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 4-8 val. vakar. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Seštadien. 11 val. ryto iki 8 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Res. tel. 239-3911

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2817 West 71st Street
Telefonas HEEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Res. PR 8-4783
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antr., ir penkt. 1-4 val. Pirmą dieną tik susitarimu.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampos)
Val. kasdien 8-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštadien. 10-3 v. p.

4880 RIALE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St. GR 6-7044
Iškiria akis Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val.: 9:30-12:30 ir 1:30-3:30
Kitom valandom susitarimu.
Uždaryta antradienį ir trečiadienį.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7897
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p.
(Išskyrus trečiadienį)
Tel. 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirmad., antradien., ketvirtadien. ir penktadien. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadien. ir šeštadien. 1-9 v. p. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. šeštadien. nuo 3-4. Trečiadieniais ir kitu laikais susitarimu telefonu.
Telef. REPUBLIC 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLĖS IR PROSTATŲ CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antradien. nuo 2-5 popiet. ketvirtadien. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 8-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-3020
Namu tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadien. 10-12 v. r. 2-8 val. vak. Seštadien. 1-4 v. vak. Sekmd. ir trečiadien. — uždaryta
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., trečiadien. ir penkt. nuo 3 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadien. 2-4 v. popiet. ir kitu laikais — pagal susitarimą.
Of. tel. HE 4-2123. Namu GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą dieną ligonius tik susitarimu.
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadien. ir šeštadien. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta

Lietuviai, išėję iš bolševikų kalėjimo Voroneže 1910 m. pradžioje. Jų tarpe dauguma Lietuvos Vyriausiosios Tarybos Rusijoje narių, kiti inteligentai bei kartu su jais buvusieji kalėjime mokiniai ateitininkai. Sėdi iš k. į d.: kun. Pranas Penkauskas, dr. Elzėjus Draugelis, Martynas Yčas, kun. Julijonas Jasinskis, Mykolas Slezevičius, Liudas Daukša ir Juozas Vailokaitis. Stovi iš k. į d.: Juozas Gražulis, Zubrickas, Petras Jočys, Kazys Pašys, Adamas Varnas, Zigmas Žemaitis, Juozas Petrušauskas - Petronis ir Antanas Kubilius. Trūksta Alfonso Mikšio.

VORONEŽAS, KUR BRENDO LIETUVOS LAISVĖS VILTYS

Pasakoja prof. Adamas Varnas

Minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį, mūsų dėmesys krypta į židinius, kur I pasaulinio karo laikotarpyje brenė Lietuvos laisvės idėja. Vienu iš tokių centrų buvo Voronežas, arti pusės milijono gyventojų miestas, 300 mylių (480 km.) į pietus nuo Maskvos. Ten I pasaulinio karo pradžioje buvo evakuota apie 1,000—1,500 liet. moksleivių iš Vilniaus ir kitų vietų. Čia veikė anksčiau Kaune įsteigta Saulės dr. jos mokytojų seminarija ir buhalterijos kursai, čia buvo atkelta Vilkaviškio gimnazija. Ir taip Voroneže susiformavo Martyno Yčo vyrų ir mergaičių gimnazijos, veikė pradžios mokykla, buvo įsteigta eilė bendrabučių.

JUOZAS PRUNSKIS
kun. M. Krupavičius ir kt.; atvažiuodavo M. Yčas, K. Būga, kun. J. Vailokaitis, kun. Laukaitis ir kiti...
Iš Petrapilio į Voronežą buvo atkelta lietuvių spaustuvė, ir čia tęstas leidimas laikraščių „Lietuvių Balso“ ir „Vado“.
Tuo būdu Voronežas tuo laikotarpiu buvo pasidaręs Rusijos lietuvių kultūrinio, visuomeninio, politinio veikimo centras.
Voroneže 1917—1918 metais buvo ir dail. Adamas Varnas, dėstęs paišybą mokytojų seminarijoje. Be moksleivių Voroneže dar buvo apie 2,000 suaugusiųjų tremtinių, pabėgėlių.
Pirma siautėjo karas, pasikiau revoliucija, tai nebuvo labai daug laisvės lietuvių veikimui, tačiau, kaip pasakoja prof. A. Varnas, intymiuose būreliuose lietuviai intelektualai diskutavo Lietuvos laisvės klausimus ir vyravo mintis, kad jau pribrędęs laikas susilaukti laisvos Lietuvos.
Voroneže buvo sudaryta Lietuvos taryba. Būdavo dažni jos

posėdžiai, į kuriuos iš Petrapilio atvykdavo M. Yčas, kun. Laukaitis ir kiti. Veikė moksleivių patriotinės organizacijos, kaip ateitininkai, kurių, Liet. Enciklopedijos žiniomis, buvo apie 400. Patriotinės nuotaikos buvo ir aušrininkai, dalis gi kairųjų moksleivių, ypač marksistinės srovės visuomenininkų sąjūdis, vėliau susidėjo su bolševikais, o iš patriotinių moksleivių išaugo gausus būrys naujos, laisvos Lietuvos kūrėjų.
Dail. A. Varnas jau tada buvo 39 m. amžiaus (dabar A. Varnas jau pradėjo 90-sius, bet tebeturi gyvą atmintį ir tebėra kūrybingas). Mokytojų seminarijoje, kur dėstė dail. A. Varnas, buvo vien tik lietuviai. Jų tarpe buvo visa eilė gabių ir meno srityje. Moksleivių tarpe vyravo nuosirdžiai patriotinė dvasia. Lyg mokslo pagrindais buvo organizuojamos lietuvių reikalais paskaitos atvirame ore, kur gausiai susirinkdavo jaunimo. Kalbėdavo J. Jablonskis, K. Būga, gal ir kiti. Tai buvo, sakykime, lyg užuomazga mūsų gimtančio universiteto,

nes rinkdavosi daugiausia vyresnį klasių moksleiviai, daug suaugusių. Pilnas sodnas lietuvių. Jau tada J. Jablonskis turėjo paraližuotas kojas ir kalbėdavo kėdėje sėdėdamas.
— Aš, — pasakoja dail. Varnas, — darydavau škieus tų susirinkimų dalyvių, planuodamas vėliau nutapyti to lyg mūsų būsimą universiteto paveikslą.
Tačiau to padaryti negalėjo. Nei buto tinkamo neturėjo, nei reikiamų techninių priemonių. Tuoj po Petrapilio lietuvių seimo (1917 m.) vasarą dail. A. Varnas ir atvažiavo į Voronežą; vasarą Mart. Yčo viloje, gavęs ten kambarėlį. Vila buvo užmiestyje ir rudenį, prasidėjus pamokoms, dail. A. Varnas persikėlė gyventi arčiau mokyklos, gavęs dviejų kambarių butuką šeimoje, šalia malkinės, į kurią rudenį kraudamas atvežtas malkas peršalo ir susirgo plaučių uždegimu.
Dailininko egzistenciją besistengdama palaikyti ir siekdama, kad būtų sukurta meno vertybių parvežti į Lietuvą, lietuvių taryba užprašė dail. Varną nutapyti J. Jablonskio, Pr. Mašiot, M. Yčo portretus.
Su Lietuvos taryba kalėjime

Taryba užsakė pas dail. Varną tarybos antspaudo projektą. Dail. Varnas projektą paruošė, bet dar norėjo pasitarti dėl kai kurių smulkmenų ir nuėjo pas kun. Jasinskį, kuris tuo metu pavadavo tarybos pirmininką. Tuo laiku Voroneže jau buvo įsigalėję bolševikai. Jie ėmė areštuoti lietuvių patriotinio sąjūdžio vadus — tarybos narius. Kun. J. Jasinskį areštavo kaip tik tą dieną, kai buvo atvykęs dail. A. Varnas. Kartu areštavo ir dail. Varną ir nuvarė juos į miesto kalėjimą. Dail. Varną pakaltino, kad turėjo ryšių su taryba. Įrodymu jiems buvo antspaudo projektas. Tame kalėjime buvo uždaryti visi lietuvių tarybos nariai ir jų artimiausieji talkininkai — vyr. klasių moksleivių grupė.
Ypatingų tortūrų neteko pakelti. Kalėjimo valgis buvo skurdus, bet kalinamuosius tarybos narius aprūpindavo maistu mieste gyvenančios lietuvaitės. Kalinamieji dainuodavo, skaitydavo, iš nuobodumo kordomis supliėdavo, o dail. Varnas vis piešdavo jų škieus, kuriuos vėliau sunaudojo šaržų knygai „Ant politikos laktų“.

Kalėjime jie buvo išlaikyti daugiau kaip mėnesį. Išleisti vėl dirbo mokyklose iki 1918 m. vasaros, kada buvo sudarytas ešalonas grįžti į Lietuvą. Pirmuoju ešalonu grįžo daugiau kaip 1,000 žmonių. Ešalonui pasiekus Vilnių, keleiviai kelias dienas buvo sulaukyti vokiečių karantine. Šiaip kelionėje neturėjo jokių kliūčių. Vėlesnieji ešalonai užklūždavo, mėnesiais negalėdami pajudėti.

PABLO ANTONIO CUADRA

AUŠROS POETŲ CHORALAS

„Resurrexit sicut dixit. Alleluia!“

Ak! Jau pasaulis vėl pradėjo sukstis! Keturi vėjai išsklaidė besilinsčias kvapts. Mėnulio kvapts išsiliejo tešmenyse, išsiliejo moterų krūtys. Vienišos žvaigždės kvapts nusėdo ant rožių. Nusišypsojo ant mergaičių lūpų. Tylos kvapts perbėgo per žodį, pražydo poetų balse.

Paziūrėkite į vyrus, prašančius žirgų, į vyrus, kurie šūkaliau aušros stepėse. Ak! Jau buvo suformuoti žirgai ir nauji keliai. Visi gyvuliai, visi elementai rado savo naują. Tai valanda, kurioje atpažįstame kėdėlio vaikystę, tai vėrinuko švelnumo valanda. Jau grįžta moterys ankstininkės į angelų lizdą, su tik ką nupraustais veidais, su ryto lašais ant plaukų. „Danguis — jos sakė — malonus šviesos kraštas“. Vyrų užfoko ant žirgų ir vyksta į savo amžių. Vyrų vyksta per savo metus. Einame su šviesa iki juostos, einame tekėnodami. Mes žinome, kad laimė yra aušrų suma. Atsigerime rytmečio vyno, užvarose, tvartuose atsigerime aušros sulčių. Esame nauji žmonės!

MERGAITĖ, IŠPIAUSTYTA IŠ MEDŽIO

Nikaragvos paukščiai susidaro iš medžių, iš liečiamų sugležintų vaisių, iš vėjo sušvelnintų lapų, iš šlamesių, kuriuos syvai nuramdo ir pavertė trėlėmis. Mano tėvynė atspindi augmenijoje, kurį laimingą pavasariuose, kuriuos bučiavau, vaismedžiuose, kuriais tu esi, kai man sakai iš medžio kartu su peteliškėm — Sudiev! —

JAGUARO MITOLOGIJA

Lietus, seniausia būtybė — ankstesnė už žvaigždes — tarė: „Tepasidaro jautris ir gyvos samanos!“ Ir pasidarė jo kailis; tačiau žaibas skėlė savo tūnągą ir tarė „Teprisidėda letena!“ Ir atsirado nagas su savo žiaurumu, glamonės pridengtu.

Tada vėjas, švilpindamas skudučiais, tarė: „Tegu jis turi dvelkimui įprastą ritmą!“ Ir prasidėjo cismas kaip darna, kaip mastas, kuriuos dievai suteikė šokiui. Tačiau ugnis į žvilterčio ir ji sulaukė. Tai buvo vieta, kaip „taip“ ir „ne“ išsiskyrė, kur gyvatė sudvejino savo liežuvį —

ir tarė: „Tebūnie jo kailis iš tamsos ir šviesos!“ Ir jo viešpatavimas buvo mirtinas, nykus ir aklas. Bet žmonės juokėsi. „Pamišėliškų“ pavadino slegiantį dvilypumą, kai Atsitiktinumas prisijungė prie nusikaltimo.

Jau nebe Būtinumas su savo žiauriu įstatymu ne mėnulis, žemės prarytas, kad galėtų maitinti savo išbadėjusias naktis arba silpnasis, savo krauju maitinas stipriojo garbė, bet Paslaptis (tvarko naikinimą. Laimė, Likimas, apakindami Teisingumą. — „Dievai!“ — suriko sukilėliai — „žvaigždėse išskaitysime paslėptą Visatos dėsni“.

Ir griaustinis, išgirdęs šauksmus savo bemiegiam gelyje: „Vargas žmogui!“ tarė ir uždegė jaguaro tuščios akiduobės žvėrišką žvaigždės artumą.

ELGETA

Nes jo demonas tegali laikytis tik ten, kur išmalda yra užtikrinta. RIMBAUD

Jo ranka buvo paskutinė jo skurdo pasiuntinėybė. Jo rankoje buvo jo žvilgnis, kaip sausa versmė. Buvo jo širdis, kaip sugriautas miestas. Jis ją ištiesė tau, kaip tas, kuris siūnia savo paskutinį sūnų į tolimą gėdos šalį.

Tu niekad nesuprasi tos audros, kuri savo nepakenčiamu vėju siaubia nuioškota jo rankos apylinkė. Nesuprasi sausras, pasipiktinusio kraujo neigimo drėkinti savo maldavimo mažytį slėnį.

Todėl, kartais, pinigėlis kaip vinis įsminga, perskrodžia švelnų jo vilties blyškumą. Ją įkyla į medį, į kryžių jau ant visados. Po nukryžijavio to žmogaus ranka. Po tavo pinigų nukrenta kraujo lašas. Vienas kraujo lašas!

Išvertė P. Gaučys

P. A. Cuadra, nikaragviečių poetas, yra aistringas ir įkveptas savo šalies dainius. Jo poezijoje atspindi Nikaragvos lygumos, augmenija ir gyvūnija. Joje darniai susijungia jo krašto ir pasaulio vaizdai į gilia ir pilnutinę giesmę. Būdamas vadovu Nikaragvos katalikų poetų ir rašytojų būrio „Šv. Ludo dirbtuvė“ bei jo leidžiamo žurnalo steigėju ir redaktorium, jis sudaro ne tik savo krašto, bet ir visos Vidurinės Amerikos kultūrinio gyvenimo centrą. Už rinkinį „Jaguaro ir mėnulis“ P. A. C. gavo Vidurio Amerikos poezijos pirmąją premiją. P. G.

URBS ROMA

Užgesusios imperijos sostinės šešėlyje

VALERIJONAS JAKAS

Per tryliką šimtmečių pagoniškoji Romos imperija aukštinų arų šlovėje valdė pusę daugiakalbio pasaulio. Kartu pasižymėjo tobulu valstybiniu, teisiniu gyvenimu ir triumfalinėmis karinėmis pergalėmis. Romos imperijos pasisėkimą nulėmė ne tik atsitiktinė laimė, bet ir pasižymėjimas savo tikslui, išmintingumas ir mokymasis iš klaidų bei pralaimėjimų. Romėnai buvo realistai, bet ne menininkai. Pasižymėjo kaip geri statybininkai. Romėnai, kolonizavę kitus kraštus, kultūrinio ir puošė Europą, Šiaurės Afriką, Mažąją Aziją pergalėmis arkomis, kolonomis, šventyklomis, tiltais, vandens vamzdžiais, sisternomis, jie išvedė tūkstančius mylių tasytais akmenimis grįstų kelių, kurie, tiesūs kaip stygos, jungė imperijos miestus. Ne vien tik legionai tais keliais žygiavo. Jais sklido sostinės Romos gyvenimo būdas ir tradicijos į tolimiausias periferijas. Afrikoje net išdygo keletas miestų pagal pavyzdinį Romos modelį.
Šiandien, nors kai kurie anų romėnų keliai dar ir dabar naudojami, bet daugumoje jų buvusių spektakliškų pastatų yra likę tik vieniši griuvėsiai, kurie liudija apie ilgų metų Romos imperijos spindesį.
4 amž. imperija, įsivėlusį ir korupciją, civilinius karus, pavargę, besigindama nuo barbarų, ir liko visa kam apatiška. Baigėsi

Romos kariniai žygiai, tapo užmiršti ir jos pagoniški dievai. Neišgelbėjo imperijos nei Vergilijaus poezija, nei sukurta tobuli valstybinė teisė. Imperatorius Teodozijus padalino imperiją į dvi dalis. Jau 5 amž. Roma neteko pasaulio centro vaidmens, tapo tik provincijos sostine.

Romos bendruomenė žlugo, bet, pagal Sv. Augustino pranašystes, gimė amžinasis miestas. Pagoniškas Romos kūrinių įnašų pėdsakai neišnyko. Tie kūrinių įnašai tapo Vakarų civilizacijos ir viso žemės rutulio kultūros pagrindu.

Dar ir šiandien daug valstybių Romoje išlaiko savo akademijas ir siūnia studentus studijuoti klasikinių mokslų, meno ir architektūros. Dabartiniai romėnai, nors gyvendami tik administracinių įstaigų centre, be dabar visur augančios pramonės, pasižymi taipgi dinamišku kūrybingumu mene, filmų gamyboje, literatūroje, architektūroje, madose. Kai kurie sostinės menininkai čia projektuoja gaminius Šiaurės Italijos pramonei.

Trevi fontanas Romoje.

Michelangelo Pieta (detalė)

Roma yra pergyvenusi daug audrų ir sukrėtimų, bet pokariniais metais pirmą kartą istorijoje pasirinko demokratinį valdymosi kelią. Nors skurdžioje ir tamsioje masėje demokratiškumas suprantamas labai abstrakčiai, bet gerėjantis ekonominio gyvenimo lygis duoda daug vilčių masei vieną kartą iš to skurdo išbristi.

Tik įjaučius į istorinę, triumfą, nu galėtą ir pažemintą Romą, tuoj pajunti, kad 2 milijonų gyventojų miestas pulsuoja triukšmingu gyvenimu. Gatvėse nesibaigian-

tis sriautas automobilių ir motociklų. Majšosi oolio atstume vietinės ir iš visos Europos viešpatavimas priemonės. Šiaurės ir vingiuotose gatvėse yra nedaug judėjimą tvarkančių šviesų, todėl įvyksta gana daug katastrofų. Pirmomis dienomis Romoje net yra bangu pereiti skersai gatvės. Vėliau jau įsidrąsini peržengti tam tikslui nubrėžtas baltas linijas, „zebrais“ vadinamas. Amžtį bėgyje griaujamose ir atstatomose Romoje vaikščiodamas kartu su minia žmonių, su veidais iš viso pasaulio, neišdildomus istorinius pėdsakus gali skaityti beveik kiekviename žingsnyje. Daug Romoje architektūrinių vertybių yra išlikusių dar iš senųjų antikinų laikų, iš viduramžių, iš renesanso. Matyti ir naujųjų laikų įnašų, išaugusių ant senųjų griuvėsių. Roma yra nuostabus senovės ir šiandienos derinys. O Roma visur primena Augustą, Cezarį, Neroną, Trajaną, Marką Aurelijų, Sv. Ciciliją, Gregorijų VII, Aleksandrą Borgiją ir popiežių Joną XXIII.

Gi svečiuotis Romoje dar įdomiau, kai perskaitai A. Rukšos straipsnį 1967 m. balandžio mėn. „Aiduose“ apie humanizmo apraiškas Lietuvoje ir „Laiškų Lietuviams“ 1967 m. birželio m. laidą. Abu žurnalai užsimena apie lietuvių iš romėnų kilmės teoriją. O vis dėlto jausmai atsąja, paskaičius didelio pasisekimo susilaukusią Luigi Brenzini knygą „Italai“, kurioje jis rašo, kad beveik visos naujos tautos mėgdavo save kildinti iš antikinų tautų.

Roma populiariai dar yra vadinama viso pasaulio sostine. Todėl nenuostabu, kad ji yra pasaulio centre. Niekad pasaulis nenuostojo amžinuoju miestu domėtis. Romos vardą rasi pasaulio literatūros puslapiuose,

matysį jį filmuose. Daug kas atvyksta čia su teptuku, norėdami Romos vaizdus užfiksuoti drobėje. Foto menininkams čia taipgi šaltiniai neišsemiami. Todėl ir netrūksta apie Romą meniškių, iliustruotų leidinių. Romos vaizdus paskleidžia po visą pasaulį turistų siunčiami spalvoti miesto atvirukai. Žinoma, ne kiekviename Romos kampe rasi vien tik grožio ir neišdildomų įspūdžių. Turistas, atitrukęs nuo savo aplinkos, kasdienybės ir įprastų veidų, viską čia vertina su kur kas didesniu dvasiniu pakilimu. Daug (Nukeita 1 4 psl.)

Delle Naiadi fontanas Romoje.

Šv. Petro aikštė

URBS ROMA

(Atkelta iš 3 psl.)

kas, Romą nors ir keletą kartų lankęs, nuo jos vaizdų vis nepavargsta. O ypač Romai gyvumo ir žavesio teikia naktį iliuminuoti jos užburiantieji fontanai. Visuomet į juos šviežiū žvilgsniu pažvelgęs, valandų valandas kartu su minia gali išbūti prie Trevi fontano ir stebėti vėjais lekiančius Neptūno žirgus. Trauks kiekvieną Trenton, upių,

nimų ir kt. fontanai. Tik pirmą kartą amžinąjį miestą aplankius, reikia jį iš naujo atkurti. Tuomet Tiberio upė plauks pirmą kartą, ir atrodys, kad tas senasis miestas staigiai atsiradęs tik tau vienam. Ir tuoj pajunti, kad su viskuo susipažinti niekad ne užteks dienų. Vis bus tik susitikimas ir akimirkos, tik trumpas susipažinimas su Romos architektūra, gilia jos praeitimi, tik trumpas istorijos raidos pajutimas.

Kadangi apie Romą skaitytojai dažniau skaito, tad šioje apybraižoje pateikiu ma-

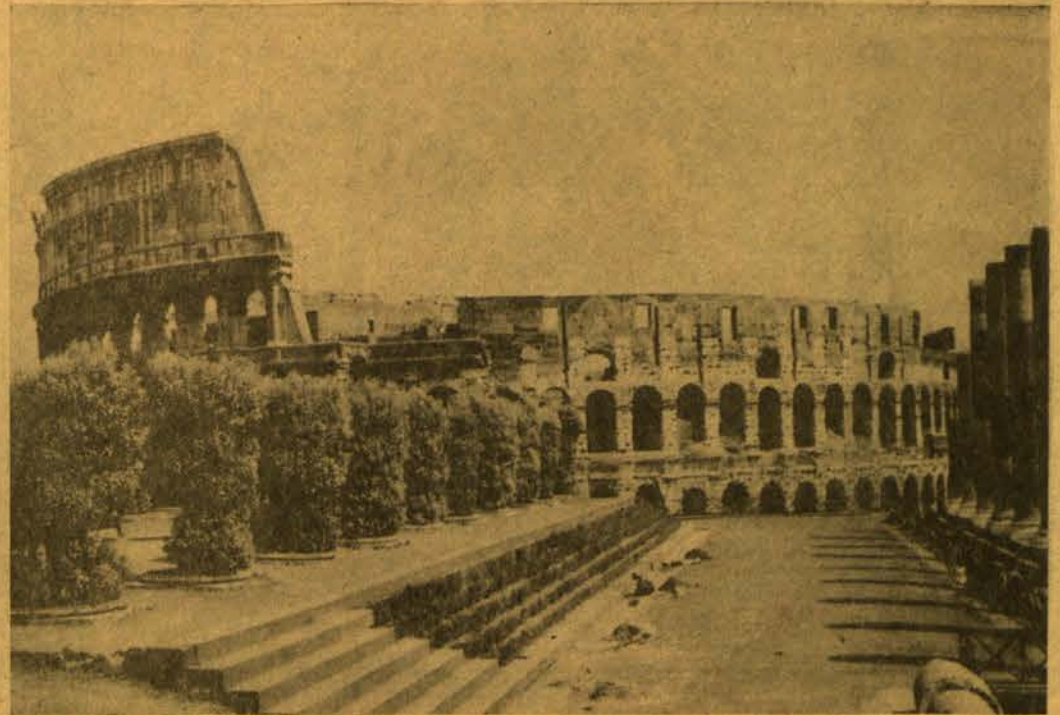
žiau skilčių, paminėdamas tik kas svarbiausia, leisdamas kalbėti sustingusio tikro gyvenimo akimirkoms — nuotraukoms.

Nuo praeities kapinyno iki modernios via Veneto

Vasaros dienomis, kai Romoje yra nepakeliamai karščiai ir labiau pasiturintieji romėnai skuta svažiuoti į kainus ar pajūrį, tuo metu Romą taikingai užima turistai. Turistai (vadinasi apie 6 tūkst. kasdien) pirmoje eilėje skuba pamatyti istorinį Romos praeities kapinyną — Forum Romanum, imperijos centro griuvėsius. Čia yra didingų lai-

Šv. Domitiliaus katakombos.

Koliziejaus griaučiai iš Veneros šventyklos pusės.

kų pastatų likučiai, kuriuose vyko socialinis ir politinis imperijos gyvenimas. Dažnai čia buvo sprendžiamas prijungtų teritorijų likimas, sukurta moderni teisė, kuri dar ir dabar yra pagrindas modernaus pasaulio teisės. Ilgą laiką šie griuvėsiai buvo užmiršti, apiešti. Griuvėsius atkasti ir restauruoti buvo susirūpinta tik šiame šimtetyje. Dabar čia kiekviena drebanti kolona, kiekvienas akmuo turi savo reikšmę Romos istorijoje. Prie pagrindinės gatvės via Sacra stovėjo teismo rūmai, bazilika, šventyklos, arkos, kūrėja. Visi griuvėsiai žiūrovui primena dramatišką Romos kritimą.

Po Forumo griuvėsių kita turistų populiari lankymo vieta, o ypač stiprus magnetas katalikams, yra Vatikano miestas — krikščionybės širdis. Beveik iš kiekvienos Romos miesto dalies, kaip kelrodis, didingai spindi Michelangelo šedevras — Šv. Petro bazilikos kupolas. Ir kas tą didingą kupolą neimitavo! Kupolo itaka jaučama JAV Vašingtono kapitolijoje, Londono Šv. Pauliaus bažnyčioje ir kt., o Montrelio katedra yra tikra Šv. Petro bazilikos kopija.

(Bus daugiau)

LITERATŪRINIAI ĮVAIRUMAI

Dvi premijos po 20,000 dol.

American Heritage leidykla New Yorke paskelbė, kad ji 1969 m. skiria dvi premijas už biografinius veikalus. Tos premijos bus skiriamos kasmet. Premijos bus skiriamos už rankraščius, kuriuos privačioji pristatytų knygų leidėjai. Tokiu būdu bus premijuojami rankraščiai, kuriuos jau turi leidėjai. Premijos bus išmokamos knygų leidėjui, kuris pasidalins sumą su autoriumi. Pirmieji rankraščiai turi būti įteikti premijos skyreiui ligi 1968 m. rugsėjo 3 d. Amerikoje vis gausėja premijų, kurių dydis siekia dešimtis tūkstančių dol., nors gal savo prestižu pačios svarbiausios nėra tokios didelės.

Kiek milijonų parduota knygų

Amerikoje išspausdinta knyga "70 Years of Best Sellers". Toje knygoje yra sąrašas knygų, kurių buvo išparduota milijoniniai tiražai tarp 1895—1965 m. Knygų skaičius apima išleistas knygas kietais viršeliais ir kišeninio formato. Visų laikų geriausiai perkama knyga buvo Šv. Raštas, jo išparduota daug milijonų. Tačiau šalia 19-076,822 egz. parduota ir dr. B. Spock "Book of Baby and Child Care". Kaip žinoma, šia knyga pasinaudojo ir tebesinaudoja ir daugelis jaunesniųjų lietuvių motinų Amerikoje, gi knygos autorius dabar pagarsėjo, kaip vienas iš ryškiausių kovotojų prieš JAV politiką Vietname. Taipgi tame geriausiai pirkty knygų sąrašas yra: "Better Homes and Gardens Cook Book" (1930), 11,325,299; "Pocket Atlas" (1917), 11,000,000; "Peyton Place", Grace Metalious (1956), 9,919,785; "In His Steps", Charles Monroe Sheldon (1897), 8,065,398; "God's Little Acre", Erskine Caldwell (1933), 8,061,812; "Betty Crocker's New Picture Cookbook" (1950), 7,000,000; "Gone With the Wind", Margaret Mitchell (1936), 6,978,211; "How to Win Friends and Influence People", Dale Carnegie (1937), 6,578,314; "Lady Chatterley's Lover", D. H. Lawrence (1932), 6,326,470; "101 Famous Poems", red. R. J. Cook (1916), 6,000,000; "English - Spanish, Spanish - English Dictionary", Carlos Castillo ir Otto F. Bond

(1948), 5,899,000; "The Carpetbaggers", Harold Robbins (1961), 5,563,841; "Profiles in Courage", buv. prez. J. F. Kennedy (1956), 5,490,651; "Exodus", Leon Uris (1958), 5,473,710; "Roget's Pocket Thesaurus" (1923), 5,416,857; "I, the Jury", Mickey Spillane (1947), 5,390,105; "To Kill a Mockingbird", Harper Lee (1960), 5,363,909; "The Big Kill", Mickey Spillane (1951), 5,089,472, ir "Modern World Atlas" (1922), 5,000,000 egz.

Didžiuliai honorarai

Anglijos rašytojas Adam Diment per metus už raštus gautina 110,000 dol., kas laikoma gana neblogu honoraru, net ir Amerikos pasaulyje. Jo knygos yra kriminalinio pobūdžio. Dėl jų ir varžosi leidėjai. Vokiečių leidėjai jo knygos spausdinti teises perka visai neskaite knygų. "The Dolly, Dolly Spy", "The Great Spy Race" ir kitos susilaukė didelio pasisekimo. Pirmąją čia pažymėtą knygą autorius parašęs per 17 dienų. Pradėdaves rašyti rytą 10 val., o baigdaves 6:30 val. popiet. Jis sakosi, kad patys jo tėvai sūnaus knygos neskaite. Jie yra paprasti ūkininkai ir visai nesidomi tokio pobūdžio knygomis. Pats autorius irgi yra bandęs studijuoti agrikultūrą.

Pirmųjų knygų autorių sėkmė ir nesėkmė

Amerikoje iš išspausdintų per metus 30,000 knygų 20,000 yra pirmi leidiniai. Iš to skaičiaus romanų ir panašių leidinių tik 1,600. Skelbiama, kad iš to skaičiaus pirmųjų knygų autorių yra apie 100. Štai 1964 m. tokių debutantų buvo 105, 1965 m. — 103, 1966 m. — 127, gi 1967 m. 114 autorių, kurie išleido pirmuosius romanus. Į tokios knygos išleidimą leidykla investuoja mažiausiai 8,000 dol. Skelbimai taip pat labai daug kainuoja. Vieno puslapio skelbimas "New York Times" knygų priede kainuoja 3,000 dol. Tai tokia suma, kurią, kaip subsidiją, gavus Maryland Book leidykla, galėtų jau išleisti nemažą vertingą knygą. Iš tų pirmųjų knygų autorių 50% toliau neberašo, nes su pirmą knygą didelio pasisekimo nelaimi. Skelbiama, kad iš tų visų debutuojančių autorių, tik šešetas išlie-

KOVOTOJAI

(Atkelta iš 1 psl.)

tercetu, tai drauge su choru; veikalo eiga išsivysto į iškilmą, žodžiais "Garbė didvyriams amžina".

Kaip matome, kantatoje "Kovotojai" randame gerai išlygintą visumą; ją atliekantieji vienetai — choras, solistai ir orkestras gauna pasireikšti tai atskirai, tai juos įvairiai sugrupuojant, ar priešpastatant; persvare yra vokalistai: orkestro interliudijos nėra ilgos, labiau pereinamo ar jungiančio pobūdžio, bet su atskira, kiek moderniškiau vesta muzika.

Nėra abejonės, kad "Kovotojai" sudaro ypač pavykusį, ver-

ka kaip pastovūs ir žinomi autoriai. Taigi yra toks metinis geresnių rašytojų prieauglis Amerikoje.

Leonas Galinis

tingą įnašą Juliaus Gaidelio kūryboje ir mūsų muzikos literatūros lobyne. Tikėkimės, kad jungtinio choro, solistų Danos Stankaitės, Antano Pavasario, Arnoldo Vokietaičio ir, suprantama, dirigento bei chormeisterio Petro Armono pastangos sėkmingai nugalės visas šio komplikuoto veikalo problemas ir jį pristatys mūsų klausytojams visame jo rūsčiai romantiškame ir giliai nuotaikingame grožyje. Taip pat reikia tikėtis, kad šia iškilminga ir patriotine proga mūsų tautiečiai pripildys didelę, šiam kilniam momentui pritaikytą Civic Opera salę, tuo padidindami parengimo orumą ir padėdami Amerikos Lietuvų Tarybai išbristi iš nemažų išlaidų, surištų su naujo, vertingo lietuviško veikalo sukūrimu ir pastatymu.

— Enrico Caruso, žinomas italų tenoras gimė 1873 m. vasario 25 d.

HIGH RATES	
4.75% per annum on regular savings	5.25% per annum on investment bonus
Savings Insured to \$15,000.00	
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632	

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORG. VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. kitais dienomis nuo 9 val. iki 6 val. vakaro
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings and Loan Association

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nušimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nušimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nušimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE... DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.
6245 SO. WESTERN AVE.
TEL. GROVEHILL 6-7575

Vienas iš paskausių prof. Vincas Mykolas Putinas.

V. Mykolas Putinas.

PUTINAS IR VĖL CHICAGOJE

Pedagoginio Lituanistikos instituto literatūriniam vakarui, atsisveikinant su iškiliuoju klasikų

JUOZAS DAUGAILIS

— Vyksta pas mus kažkoks džiaugsmingas literatūrinis renginys. Kultūros kongreso metu į literatūrinį vakarą sukvietė minios dalyvių, o vasario 3 d. Jaunimo centre Pedagoginio lituanistikos instituto suruošame atsisveikinime su Putinu susirinkusių gausumas pralenkė visas viltis, — džiaugėsi mūsų rašytojai.

Tikrai prisipildė didžioji salė, net ir takai buvo užstatyti iš klasių atsineštomis kėdėmis, pilna stalių. Tas pats ir balkone. Rengėjai buvo išspausdinę 300 programų, ir jos išsibaigė, publiškai tik įpusėjus rinktis.

— Mes mylime Putiną ir mes žinome, kad Pedagoginio lit. instituto kultūriniai renginiai nebūna banaliai, — girdėjosi atvykusiųjų balsai.

Didelis D. Lapinsko ir

L. Barausko įnašas

Nemaža čia atrakcija buvo žinomas faktas, kad šį renginį ruošiant, talkino talentingasis mūsų kompozitorius D. Lapinskas. Jis paruošė muzikinius efektus, parengė chorą, kuris dalį savo uždavinio atliko giedodamas, dalį chorine deklamacija. Komp. Lapinskas čia muziką ne pritaikė, o naujai sukūrė, įrašydamas į magnetofono juostelę ir paskiau salėje perteikdamas, parodydamas ir savo išskirtinį talentą, ir didelį darbštumą. Bet jis džiaugiasi ir instituto studentais:

— Su jais lengva dirbti. Jiems patinka greitas uždavinio vykdymas. Ką gi — mes padarėme gal tik šešetą repeticijų, o jau scenoje jiems nereikėjo rodyti išstojimų. Su ilgu, sudėtingu tekstu išmokimu irgi problemos nebuvo.

Sceniniam paruošimui vadovavęs aktorius Leonas Barauskas taip pat džiaugėsi mūsų intelektualinio atžalyno sugebėjimais. — Žiūrėkit, Prometėjas vaidmenį atlikęs Liucijus Alenkskas buvo pirmą kartą scenoje, vaidmuo — sakytum šekspyrijo maštabo, o kaip vykusiai jis savo uždavinį įspildė.

Instituto vedėjas D. Velička džiaugėsi D. Lapinsko ir L. Barausko pasiūlymu:

— Apie atlyginimą — nė kalbos. Jie pareiškė: "Mes dirba-

me Putino atminimui ir lietuviško švietimo naudai".

Putino posmai ir balsas

Susirinkusius pradžioje reikiama rimčiai nuteikė muzikinė pratarmė, sudaryta iš komp. D. Lapinsko sukurtų "Prometėjų" melodijų. Toliau sekė su jaunatviškai giliu įsijautimu perteiktas literatūrinio skaitymo duetas, kurį atliko studentai: Aleksandras Pakalniškis ir Gaida Visockytė, perduodami Putino "Mirusiųjų šauksmą" — Mortuos voco.

Pažymėtina instituto vadovybės iniciatyva šia proga puošni ir elegantišku leidiniu, išleidiu du stipriausiu paskutiniu

Putino kūrybos laikotarpio eilėraščių "Vivos plango" ir "Mortuos voco". Leidinį redagavo D. Velička, meniškai papuošė Instituto lietuvių dailės lektorius Alg. Kurauskas. Lėšų parūpino buvęs Putino auklėtinis, jo kūrybos gerbėjas ir ateitininkų šatrijos dr. ja.

Pomirtinės pagarbos rimtis užviešpatavo salėje, kai iš plokštelių pasigirdo paties Putino balsas, daugeliui jo studentų atgaivinęs jo girdėtus žodžius auditorijų paskaitose.

Visą parengimo programą vykdant instituto studentams, ir Putino gyvenimą bei kūrybą aptarė vienas jų — Rimas Černius, duodamas biografinių žinių, pailiustruodamas jo eilėraščių posmais bei Putino laiškų seseriai ištraukomis.

Okupacijos kančias simboliškai perteikė Prometėjas

Ypatingo susidomėjimo sukėlė D. Veličkos scenai bei choriniam skaitymui pritaikytas Pu-

tino "Prometėjas", kur simboliškai nusakoma ir Lietuvos okupacinė kančia. Veikalo slinktis scenoje buvo nuostabiai sklandi. Visi puikiai pasiruošę, nereikalingi nei sufleravimo, nei "pastūmimo", ištartimas ryškus ir garsus, tempas gyvyškas. Graikiškos kaukės ir jų masinis planingas manevravimas, suderintas su choro giliai pagaujančiais šauklio tempu perduodamais refrenais, tiesiog pagaus kėlė žiūrovuose. Visą vainikavo D. Lapinsko muzika — nauja, moderni, bet patraukliai nuosaiki, ne ekscentriška. Scenoje savo vaidmenis su ypatingu ryškumu atliko: V. Rulbytė (Dainius), Prometėjas (L. Alenkskas), A. Jesaitis (Dzeusas), Ž. Bilaišytė (Galia), L. Raslavičius (Smurtas), R. Rupinskas (Heraklis), J. Jasaitytė (Mergelė Yo), J. Miknaitis (Efyras), J. Jakšytė (Zemė), J. Bielskutė (Saulė), Hefaistas (A. Markulis) ir keliolikos studentų choras.

Pomirtinio Putino poezijos leidinio viršelis, pieštas dail. Algirdo Kurausko. Šią skoningą, tiesiog lūksusinę knygą išleido Pedagoginis lituanistikos institutas Chicagoje.

Talka, vaišės, paroda

Miela, kad jaunimui talkon atėjo ir patyrusieji scenos technikai: dekoracines detales paruošė arch. V. Vepštas, šviesas tvarkė Č. Rukuiža, akustiką prižiūrėjo elektros inž. J. Ralis ir V. Simkus.

Punktualiai prasidėjusi, programa per valandą baigėsi. Dalyviai žavėjosi prasmingu patrauklumu ir ilgėjosi — kad ji dar būtų buvusi ilgesnė. Studentų tėvai iš anksto buvo paruošę krūvas sumuštinų. Jais sunku

buvo minias pasotinti, bet pasiūlymo visi, kas tik norėjo. Vaišių metu įvyko atsisveikinimas su ankstyvesniu šio instituto globos komiteto pirmininku tėvu Br. Markaičiu, SJ, ir įvesdinimas naujojo globos kom. pirm. tėvo G. Kijausko.

Savojo teatro pasiilgusiai Chicago publikai šis aukšto lygio parengimas buvo ypatingai vertinga kultūrinė atgaiva ir išgyvenimas. Parengimą praturti-

no Putino raštų ir jo kūrybos studijų paroda, rūpestingai surinkta medžiaga skoningai išdėstyta vitrinose.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1.000.

PLYMOUTH • VALIANT

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

4030 Archer, VI 7-1515

"U WILL LIKE US"

CHRYSLER • IMPERIAL

BANGA

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners

Pardavimas ir taisymas

2649 W. 63rd St., Tel. — 434-0421

P. Rudėnas K. Simulis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus.

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE

Telef. — FRontier 6-1882

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 ³/₄ %

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

5 ¹/₄ %

PER ANNUM

6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00

RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4; SAT. 9 to 12 Noon; WEDNESDAY—CLOSED

IAU DVYLIKA METU VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA —

ŠV ANTANO GIMNAZIJA

Kennebunkporte, Maine.

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupės).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams istoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Atlyginimas visiems prienamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Registruokite mokinius 1968-1969 m. Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informaciją ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY - VASARIO 8, 9 ir 10 D. D.

COGNAC "NAPOLEON" V.R.Q.P. Fifth \$5.98

BARBOSA'S 10 Year Old Imported Portugal BRANDY Fifth \$3.29

NAPOLEON BRAND OF IMPORTED FRENCH BRANDY Fifth \$3.39

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P Fifth \$4.89

MIRAFIORE Imported Dry or Sweet VERMOUTH 30 oz. Bottle \$1.49

Mc MASTERS Imported Canadian WHISKY Fifth \$3.69

AALBORG Imported Denmark AKVAVIT, Fifth \$4.98

SKAIDRIOSI 80 Proof VODKA Fifth \$2.98

SOUTHERN COMFORT LIQUEUR 100 Proof Fifth \$3.98

CARLSBERG Imported DENMARK BEER Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles \$7.95

APDRAUDU AGENTŲRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos, biznio, patalpos, išimties, kitiems atlygoms
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Ave.
LEONAS FRANKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos.
Tune-up ir Motorų Remontas
Kampas 58th Street
Telefonas — PRospect 8-9533

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Britų stiliaus komedija

Atrodo, visai natūralu, kad gera komedija turi stipriai pasisakyti prieš ką nors, per juo akinius parodyti ydas, neigiamybės, įvairius gyvenimo blogumus. O šiais laikais jaunieji britų režisieriai savo filmuose įnešė dar daugiau ir savotiškai laisvos dvasios.

Viena pačių juokingiausių laikomų amerikiečių komedijų "The Graduate" yra įkvėpta kaip tik tos laisvos britų dvasios. Ir toji komedija lieka juokinga ne dėl kokių antausių skaldymo, kvailokos mimikos ar kitokių nusibodusių komedinių pokštų, bet dėl to, kad ji stengiasi prabilti į žiūrovą, turėdama tam tikrą tikslą.

Tai yra Mike Nichols antrasis filmas, o New York Times net vadina jį geriausiu šių metų ir vienu geriausių socialinių satyrų, pastatytų Hollywoode. Pats režisierius prisipažino spaudoje, kad į "Graduate" jis įdėjo kur kas daugiau sielos, negu į savo pirmąjį filmą "Who's Afraid of Virginia Woolf?" Kai kurie kritikai net mano, kad Nichols atvaizdavo tą periodą paties savo gyvenimo tuoj po studijų Chicago universitete.

Su šiuo filmu Nichols įrodė, kad jis, kaip Fellini ar Bergman suasmenina centrinę temą. Nepaslypti, kad Nichols medžiagą pasirinko pirmos rūšies romaną. O jo sutrumpintas tekstas (Calder Willingham ir Buck Henry) padėjo ryškiai atvaizduoti vieno, tik ką universitetą baigusio jaunuolio skausmingus prisitaikymus gyvenime, turtingų jo tėvų slegiančioje socialinėje atmosferoje, kurie kuria savo sūneliui didelius planus.

Gabus jaunuolis (Dustin Hoffman), apsiginklavęs visokiais moksliniais bei atletiniais laimėjimais, grįžta, baigęs universitetą, pas savo tėvus į Los Angeles. Taip jis atsiduria kvailioje, gerai gyvenančios vidurinioji klasės aplinkoje Kalifornijos priemiestyje. Viena jo tėvų amžiaus moteris (Anne Bancroft), nervinga tėvo verslo partnerio žmona, pavilioja nieko gyvenime nenusimanantį jaunuolį. Vėliau jis įsimyli jos dukterį (Katherine Ross), viską jai prisipažįsta, o toji papėga atgal į universitetą. Motina ištekina dukterį už kito, kad

tik juodu atskyrus, bet šis ją pavagia tiesiog nuo altoriaus.

Filmas labai vaizdus, nesivaržančiai atviras, dažnai begaliniai juokingas, vispusiškai tik suaugusiems.

Nichols niekad nieko neaiškina lėtai susivokiantiems, neatsiprašo, net nesustoja, kad įsitikintų, ar susigaudoma, ką norima pasakyti.

Jaunasis aktorius turi tikrai nepaprastą veido ir balso niuansų repertuarą.

Bancroft ištėkėjusios moters rolėje nepamainomai puiki savo uždaviny. Jos šalto vienvarde neįjaujančio vyro rolėje labai geras Murray Hamilton.

Katherine Ross, naujas veidelis Hollywoode, sukuria charakterį, gilų savo sąžiningu įtikinumu.

Nichols čia žiūrovą priverčia aiškiai pamatyti apie tas civilizotas džiungles, kuriose mes gyvename. Jau dabar aišku, kad filmas bus nominuotas Oskaro premijai.

Dėl savo tam tikro įžūlumo bei neįprastinių formų vartojimo net per daug realiam vaizdumui filmas žiūrėtinas tik subrendusiai suaugusiųjų publikai ir tai su gerokais rezervais.

Dar dėl Elviros

Tur būt, niekad nebuvo pareikšta tiek daug susidomėjimo jokių mūsų aptartu filmu, kaip "Elvira Madigan". Teiraujamas buvo žodžiu, raštu ir net

A. Petrikonis
Is lietuvių dailininkų parodos, atidaromos jubiliejinės Vasario 16-tos proga Čiurlonio galerijoje. Paroda vyks vasario 17—25 d.

spaudoje suminėta.

Filme gvildinama uždraustoji, atseit, nuodėmingoji meilė, bet kartu jame labai meniškai atskleistas ir tos meilės visas tragizmas bei jos pražūtingumo baisumas.

National Catholic Office for Motion Pictures (buv. Padornimo legijonas) klasifikuoja filmą A-III — tinkamą moraliai suaugusiems Taigi mums nėra ko būti katalikiškesniems už tą rimtą katalikišką įstaigą.

Tačiau "Naujienos", atsiliepdamos į mūsų recenziją, dar

labiau išgarsino minimą filmą. Ten rašantis, pabrėždamas vien nuodėmingąjį filmo turinį, jis iš mūsų recenzijos cituoja atskirus sakinius, juos ar tai pusiau nukirsdamas, ar kelis žodžius išmesdamas, ar net kitą sakinį pridurdamas, tad ir norėdamas nebeatpažįsti tokio "šedevro", pakeičiančio net vi-

są rašto prasmę. O mūsų ištiso paragrafo, kuriame kaip tik pamerkiamas toks filmo personažų elgesys, jis neįžiūri.

Jei viskas būtų sverama tik pagal vaizduojamus įvykius, tai seniai būtų užčiauptos daug kam lūpos ir niekas neturėtų jokios teisės prabilti beveik apie visas operas, nei skaityti

NUOLATINĖ
SIUVIMO MOKYKLA
IRENA BERNOTAVICIENE.

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmąjį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJA
ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

Karosijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotakoje gulėsite praleisti laiką, skaniai pavai-gyti ir atsigalvinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti. Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUSAI

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vienų metų taupymą
laikštus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant
po \$1,000.00)

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas
už indėlius taupymo knygutėse.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITE
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Tolstojaus, Dostojevskio ar Ka-
tliškio kūrinys.

* Dalia Bobelienė yra pirmi-
ninkė Chicago Lietuvių moterų
klubo komiteto Vasario 16-to-
sios iškilmėms ruošti. Kitos na-
rės yra Aldona Daukienė, Ire-
na Zibienė ir Genovaitė Giedrai-
tienė.

MARQUETTE PHOTO
SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia
įvairių filmų foto aparatus bei
jų reikmenis. Pasinaudokite pa-
togių planu atidedant pasirink-
tus reikmenis ypatingai progai.
Pilnai užbaigtų foto nuotraukų
aptarnavimas Atdara pirmad. ir
ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams
skelbimų rėmai ir metalu aplieti
rėmai

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

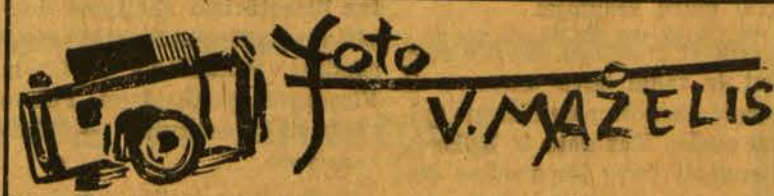
Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
8039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą
teikiame nemokamai.

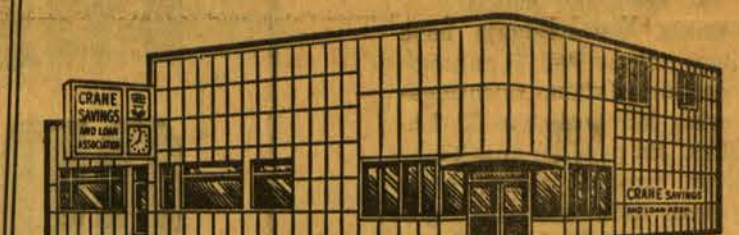
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val.
ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadi-
niais iki 5 val. p. o

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS
UŽUOLAIMOMIS.

Išigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms de-
koratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų:
damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANA.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių,
šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams
ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą
už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę
Jefferson Street — Chernin's aikštėje

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Geriausia dovana
siųsti!LIETUVĄ
Verlingiausia dovana
DOVANŲ
PAŽYMĖJIMAI

Tik DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI Jūsų
giminėms duos keturis
kartus daugiau vertybės negu
grynai pinigai. Jūsų giminės
tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI
duoda galimybę Jūsų
giminėms pirkti viską ką jie
norė — Maistą, Rūbus, Me-
džiagas, Batus ir daug, daug
kitų reikmenų — amerikoni-
niškų, vakarų — europietiškių
ir vietinių — specialiose
Vnesposilytorg dolerių krau-
tuvėse labai žemomis, specia-
liomis dolerių kainomis. Jūsų
giminės tai patvirtins.

Pilna garantija.
Jokio mokesčio.

Už šį patarnavimą nėra jo-
kio mokesčio nei siuntėjui,
nei gavėjui, nes išlaidas ap-
moka Vnesposilytorg.

Užsakykite dabar. Užsisa-
kykite tik per

INTERTRADE
EXPRESS
CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Prašykite neapmokamo
katalogo.
Igalioji Podarogits, Inc.
atstovai.

Sulptorius Petras Aleksa, kurio darbų paroda, drauge su Zitos Sodeikienės tapyba, atidaroma šiandien 5 val. popiet Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicago. Petras Sodeika yra ir Čiurlionio galerijos direktorius. Jis šiuo metu galerijoje organizuoja kolektyvinę lietuvių dailininkų parodą, kuri Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 metų sukakties proga Čiurlionio galerijoje bus atidaryta vasario 17 d. Parodoje dalyvaus 33 lietuvių dailininkai.

Kultūrinė Kronika

• Popular Photography žurnalas šių metų kovo mėn. laidoje taip rašo apie Algimanto Kezio, SJ, knygą Photographs: "A Jesuit with an eye, by God! Set him down in Fort Dodge, Iowa, Yellowstone Park, or Kaiserlautern, Germany — he comes up with real pictures; his sense of visual organization and content is almost unerring. A good four bucks' worth of looking".

• Yra sumanyta suaukšti baltiečių (lietuvių, latvių, estų) mokslininkų konferenciją, kurios tikslą būtų — mokslškai išnagrinėti sovietizacijos poveikį Baltijos valstybėse ir paskelbti tu studijų išvadas.

Sausio 24 d. Vliko valdyba susipažino su tokios konferencijos projektu ir pripažino, kad tai naudingas ir vykdytinas sumanymas. Nutarta skaityti atvirų kamų sričių mokslininkus lietuvių uoliai prisidėti, kad sumanymas galėtų būti sėkmingai įvykdytas šiais Lietuvos

laisvės kovos metais. Dėl dalyvavimo konferencijoj kviečiama kreiptis į prof. dr. Aleksandrą Platerį, 5817 Bradley Blvd., Bethesda, Md., 20014.

• Picasso paroda Chicagoje. Šio vieno iš garsiausių XX amžiaus dailininko, dabar jau artėjančio į 90-tuosius metus, tapybos, piešinių ir atspaudų paroda atidaryta Chicago's Meno institute. Parodai eksponatai paskolinti vietinių meno kolekcionierių. Chicago's miesto centre iškilus kolosaliskai ir moderniai Picasso skulptūrai, dabar šis miestas, galime sakyti, beveik su ispanu Picasso giminiuojasi. Gal dėl to ir dabartinė jo paroda Meno institute čikagiečių yra labai gausiai lankoma. Paroda tęsis iki kovo 31 d.

• Algirdas Jonas Aleksas Žemaitis jau antrą kartą įtraukiamas į leidinį "World Who's Who In Commerce and Industry". Knygoj yra paduodamos biografijos asmenų, esančių didžiųjų firmų vadovybėse arba pasižymėjusių savo specialybėse, surištomis su prekyba ir industrija. Baigęs Oxfordo universitetą,

Algirdas Žemaitis eilę metų dirbo įvairiose tarptautinėse firmose Chicagoje. Nuo 1967 metų pradžios jis gyvena Washington, kur yra tarptautinės prekybos patarėjas Valstybės Departamento Tarptautinės paramos agentūroje (A.I.D.).

• Jonas Palionis, lietuvių kalbos katedros docentas Vilniaus universitete, sausio 15 d. Vilniaus universitete apgynė disertaciją ir įgijo filologijos daktaro laipsnį. Jo disertacija — monografija "Lietuvių literatūrinė kalba XVI—XVII amžiuje" neseniai išleista ir yra patraukusi skaitytojų dėmesį.

Disertaciją ginant, oficialus oponentas buvo dr. J. Jurginis, istorikas. Jo nuomone, dr. J. Palionio darbas svarbus ne tik kalbotyrai, bet ir visai lietuvių kultūros istorijai.

• Parnėzai apie katalikybę Lietuvoje. Prieš kiek laiko Prancūzijos komunistų dienraštis "L'Humanité" paskelbė savo korespondento straipsnį apie jo apsilankymą Lietuvoj. Ten tarp ko kita buvo ir trumpas pasikalbėjimas su vyskupu Matulaičiu — Labuku, kurio buvo įdėta nuotrauka ir toks pareiškimas: "Turime 641 veikiančią bažnyčią ir 850 kunigų šešiose diecezijose. Turime vieną kunigų

VI. Vaicaitis
Is lietuvių dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, vasario 17—25 d.

seminariją, kurioje yra 20—30 klierikų kasmet. Neseniai buvo įšventinti 8 kunigai".

Vėliau (gruodžio 15) katalikų laikraštis "Information Catholique International" pastebėjo: "L'Humanité skelbia inter-

view su Lietuvos vyskupu". Per spausdino vysk. Labuko nuotrauką, jo pareiškimą, ir pridėjo, kad vysk. Labukas dabar vienintelis vyskupas iš esamųjų trijų, kuriam dar leidžiama eiti pareigas, ir kad 1939 metais

PIETRAS FLOWER SHOP

Flowers As Gifts For All Occasions: Birthdays, Anniversaries, Holidays, Special Days, Weddings, Funerals. We cater to churches & organizations.

3248 So. MORGAN ST. — TEL Yards 7-8700

Recommended to our Catholic Readers!

LOUIS PIZZA

2857 SO EMERALD AVE. — TEL. 842-5435 — WE DELIVER. We Specialize in Pizza, Spaghetti, Italian Beef, Italian Sausage, French Fries, Onion Rings, Hamburgers, Hot Dogs, Tamales, Soda Pop., Coffee. Monday to Thursday 10:00 A.M. — 12:00 P.M. Closed Sunday. Friday 10:00 A.M. — 2:00 A.M. Saturday 4:00 P.M. — 2:00 A.M.

SPARTA

parduoda. Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:

RASOMAS mašinėlės lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO — stereo, consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — ĮREKORDAVIMO aparatai — SKAICIAVIMO mašinos etc.

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731, tel. (516) 757-0055. • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7399.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanūs valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankanti.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokas į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai

• Geras patarnavimas

• Puiki atmosfera

PIETUS

\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS

TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

Specialiai i Lietuvą

Populiariausias ir vertingiausias dovanos —

ITALIŠKI NYLON LIETPALČIAI

Vyrų ir moterų — spalvos tamsiai mėlyna, tamsiai žalia ir tamsiai ruda — šios kalnos apima viską — jūsų giminės nieko nemoka.

1 Lietpalčiai, pilna kaina \$23.40
2 Lietpalčiai, pilna kaina 36.30
3 Lietpalčiai, pilna kaina 51.20

Skanaus malsto siuntiniai visuomet laukiama dovana

Geriausios amerikietiškos valgiai

IT-505 \$25.90

4 1/2 sv. cukraus, 4 1/2 sv. ryžių, 4 1/2 sv. rūkytų lašinių, 4 1/2 sv. kvietinių miltų, 2 1/2 sv. taukų.

TYPE 417 \$34.90

10 sv. cukraus, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. taukų.

DELICIOUS \$39.50

1 1/2 sv. kepintos kavos, 1 sv. šokolado, 10 uncijų arbatos, 2 1/2 sv. cukraus, 1 1/2 sv. alyvos, 1 1/2 sv. sūrio, 2 1/2 sv. kvietinių miltų, 2 1/2 sv. ryžių, 2 1/2 sv. maišytų vaisių, 1 1/2 sv. rūkytų lašinių, 1 1/2 sv. rūkyto kumpio, 1 1/2 sv. razinų, 1 1/2 sv. geriausių biskvitų ir sausainių, 10 uncijų pipirų.

Reikalaukite mūsų nemokamo katalogo.

UŽSISAKYKITE DABAR

UŽSISAKYKITE TIK PER

INTERTRADE

EXPRESS

CORP.

125 E. 23rd Street

New York, N. Y.

10010

10% — 20% — 30% pigiau mokėsi, už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3206 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. vasario mėn. 10 d.

7

Lietuvoj buvo 1640 kunigų, 4 seminarijos ir 466 klierikai...

SIUVIMO MASINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER

(Sveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, ir visų kitų firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime daug patalynės, pagalvų, kabinėčių. Aptarnaujame Chicagoje ir prieplėsiuose. Parduodame ir taisome dailininkų įvairių ganybų.

B & B DISTRIBUTING CO.

4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045. Vedėjas Arvydas M. Dikinis

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — Yards 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. GR 6-2345 - 8

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2433 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1213

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWS ILL., Tel. — 636-2320

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago III. 60629
Tel. 925-5988

MŪSŲ GARBĖ IR PAREIGA

EM. PETRAUSKAITE

Prisipažinkime sau, jog dažnai gyvename neišsiaiškinę, kodėl ir ko iš mūsų reikalauja gyvenamasis laikotarpis ir gyvenimo sąlygos. O turėjume suvokti, jog nieko nėra pasaulyje beprasmingo. Ir mūsų dienos Dievo keliuose yra užbrėžtos, turi tam tikrą Jo skirtą misiją.

Daugelis mūsų ne nesapnavome kada nors gyventi svetimose kraštuose. Tai įvyko be mūsų suplanavimo, be mūsų pasiruošimo, tai atsitiko lyg be mūsų valios. Susidarė tokios sąlygos, kad mes išvažiuojame, o daugelis tų, kurie tai planavo ar bent norėjo, turėjo palikti, kad nešutų svetimos priespaudos jungą, mus laikydami tais laimingaisiais. Tai mus įpareigoja prieš juos, prieš mūsų skriaudžiamą tautą. Tai turėtų jausti kiekvienas laisvėje atsidūręs lietuvis.

Reikia sutikti su faktu, jog, ypač JAV-ėse, daug mūsų tautiečių dabar gyvena geresnėse materialinėse sąlygose, nei jas kada būtų turėję savo tėvynėje. Tuo jie pasitenkina ir jei kada atsirastų kokios savo krašto grįžimo aplinkybės, daugelis jų iš anksto žino, kad jomis nepasinaudotų. Vienas kitas gal dar pajustų kokį sentimentą, gal kokį ubagišką centą išdrebintų, tai ir visa, ką iš tokių bebūtų galima sulaukti.

Parodykite, kad esame gyvi

Štai dabar mūsų pasisventėliai suka galvas, planuoja, kaip iškilmingiau ir prasmingiau atšvesti tautai tokias reikšmingas savo valstybės atkūrimo sukaktuves. Taip sunkiai pasaulin prasiveržia balsas iš mūsų gimtojo krašto. Tai įpareigoja mus šauktis į pasaulio apkurtusią sąžinę. Dabar yra gera proga tai padaryti. Iš tikro, reikėtų taip pajudėti, kad visai pajautų, jog lietuvių tauta yra gyva ir veržli, kad ji veržiasi sugriauti jai primestos vergijos jungą. Reikia į tai atkreipti svetimųjų dėmesį. Dėl to šiai šventei daug kur ir Chicagoje parinkta žymiausia vieta, kur daugiausia galėtume susirinkti, išpūdingiau pasirodyti.

Deja, rengėjams visur tenka drebėti, ar pakaks susipratusių mūsų žmonių užpildyti vos keturių pilnų tūkstančių vietų salės Chicagoje, kur tas reikšmingas pasirodymas turėtų įvykti. Jau iš anksto kai kas dejuoja, kad bilietai brangūs. Dariant sau kokį asmenišką malonumą, naminių pokylį ar kokią iškylą, mes nesiskaitome su pinigais, o tokiai reikšmingai tautinei demonstracijai argi galėtume pasigalėti tų kelių dolerių. Tuo tarpu tik tiek iš mūsų tereikalaujama. Visa kita nedidelio būrelio pasišventusiųjų paruošiama. Jie jau senokai dirba, ruošiasi, repetuoja.

Būkite ambicingi — užpildykite salę

Mes visi vieningai tą dieną turime pasirodyti, turime iš anksto įsigyti į tas iškilmes bilietus, kurie jau seniai parduodami Marginių krautuvėje (69 gatvėje). Tą dieną mūsų turėtų susirinkti tiek daug, kad ne

tik užpildytume salę, bet galėtume susiburti ir gatvėse, kad į mūsų šventę vyktų rinktiniai svečiai galėtų įsitikinti, kaip karštai, kaip užsispyrusiai mes pasiryžę savo bylą ginti, dėl pavergtos tėvynės laisvės kovoti. Tada jie ir neprašomi apie mus rašys, filmuos, rodytų televizijoje ir garsins per radiją. Tada pajusime, kad didžioji tautos amerikiečių tautos dalis yra su mumis, kad jie nesigailės pastangų mus suprasti, mums padėti. Jie turi įsitikinti, kad mūsų čia buvimas nėra tik sau laimės ieškojimas, o prasminga kova dėl mūsų pavergto krašto. Ten už geležinės uždangos keli milijonai mūsų tautiečių tyliai laukia ir stebi mus.

Tad darykime šią dieną viską, ką galime. Tėbūne visų mūsų šūkis: "Be laisvos Lietuvos, nenurimsim niekados!"

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* **Chicago Lietuvos moterų klubo** ruošiamame Vasario 16-tosios minėjime bus pagerbtos narės, išbuvusios klube 45 metus. Pagerbiamosios yra sekančios: seserys Ona Biežienė ir Emelija Eudeikienė, abi "Gold star mothers" — netekusios savo sūnų kare; Antoinette Nausėdienė, Elzbieta Satkoff, dr. Zuzana Šlakienė (Slakis), Prane Šinkienė (Frances Sinkus) — St. Petersburg, Floridoje) ir Ona Stankūnienė (Oshkosh, Wisc.).

Klubo naująją valdybą sudaro: Juzė Daužvardienė, garbės pirm.; Genė Krajciek, pirmininkė; Aldona Daukus, vicepirmininkė; Dalia Bobelienė, sekretorė; Elena (Helen) Allen, korespondentė; Mary Bulaw, finansų sekretorė; Joan Oksienė (Oksas) — išdinininkė; Aldona Brazienė, istorikė.

Ligoniams lankyti, gėles pasiūsti etc. komitetą sudaro: H. Woldat ir T. Brodemus.

Parengimams komitetą sudaro: Juzė Lapinskienė ir Donna Ott. Šių metų Gintaro baltaus pirm. yra Kristina Austin ir vicepirmininkė Silviya Petrošienė (Petroshus).

Šio klubo beveik visos narės

Lietuvos Dukterų dr. jos 1967 m. valdyba. Sėdi iš k. į d.: S. Toliušienė, O. Balkaitienė, G. Baradienė, pirm. Birutė Briedienė, B. Bagdanskienė. Stovi iš k. į d.: N. Vengrienė, U. Lipčienė, Grybauskienė, S. Adomaitienė, M. Kriškauskienė ir dr. jos steigėjas kun. dr. F. Gureckas. Nuotr. St. S.

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJOS VEIKLA

Visuotinis Lietuvos Dukterų dr. jos susirinkimas įvyko sausio mėn. 28 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Susirinkime dalyvavo per 80 moterų, narių, viešnių ir naujai įstojuos.

Pirmininkė B. Briedienė atidavė susirinkimą, pakviesdama į prezidiumą pirmininkauti St. Semėnienę ir sekretoriauti Al. Likanderienę. Kun. dr. F. Gureckas, dr. jos steigėjas ir kapelionas, sukalbėjo invokaciją. Pagrindiniai dienotvarkės punktai buvo du: įstatų pakeitimas ir valdybos rinkimai.

Įstatų projektą perskaitė Sof. Adomaitienė, viena įstatų pakeitimo komisijos narių, kiti du buvo kun. dr. F. Gureckas ir St. Semėnienė. Po ilgokų ir karštų diskusijų, įstatai, su mažais pakeitimais, buvo priimti. Pagal naujus įstatus draugija gali plėstis, įsteigdama savo skyrius kituose miestuose, jei ten susidarytų bent septynios narės, o kančių ir ašarų visur yra ir mūsų pagalba yra ne tik Chicagoje, bet ir kitur, reikalinga. Taigi, aukim ir stiprėkim. Draugija šiuo metu ašaras ne tik už savo ribų, bet padeda ir guodžia ir savo nares. Kun. F. Gureckas perskaitė buvusios pirmininkės E. Kučiūnienės sesers laišką, kuriame ji dėkoja draugijos narėms už visokeriopą pagalbą. E. Kučiūnienė sveikata taisosi, bet ji yra dar labai silpna. Paprašykime jai Viešpaties paramos ir sveikatos!

Sekančių dienotvarkės punktų buvo 1967 m. veiklos apy- skaita. Išsamų pranešimą apie tylią nuveiktą darbą (nušluos- tytos ašaros našlaičiams, pa- valgydinti alkani, apmokyti ne- turtingieji, aplankyti seneliai —

yra čia gimusios lietuvių, ku- rios kiekviena proga stengiasi laikyti lietuvišką papročį, tra- diciją ir juos skrupulingai įgy- vendina.

Trejus, nebesitikusi kandidatuoti šiais metais. Lietuvos Dukterų dr. jos pirm. B. Briedienė (vidury), vicepirmin. B. Bagdanskienė (kairėje) ir išd. U. Lipčienė, apdovanotos valdybos narių asmeniškėmis dova- nomis. atsidėkojant už gražų pasidarbavimą perėjais metais. St. S. nuotr.

apie tai mažai kas kalba) pada- rė pirmininkė B. Briedienė. Ir tikėt nesinori, kiek daug pada- rytų ir kiek dar labai daug liko.

Kruopštų pranešimą apie fi- nansinę padėtį padarė išdinininkė U. Lipčienė. Ji turėjo net tris atskirus pranešimus. Ir pelnas, neblogas, ir liko dar šis tas, bet kad tos išlaidos nemažėja. Tuo pačiu U. Lipčienė prašė visas nares įsigyti narės ženkluką — vis išd. pasipildyti ir skolos būtų išmokėtos.

Po revizijos komisijos prane- šimo, kurį padarė O. Daukšienė, sekė naujos valdybos rinkimai. Buvo renkama pusiau slaptu balsavimu. Kandidatų sąrašą pristatė nominacijos komisi- ja, kurią sudarė D. Augienė, U. Lipčienė ir Br. Paplėnienė, o perskaitė D. Augienė. D. Augienei ir J. Adienei skaičiuo- jant balsus, rinkimai vyko greitai ir sklandžiai. Buvo išrinktos 14 asmenų į valdybą ir revizijos komisiją pagal naujuosius įsta- tus dviem metams: Sof. Adomaitienė, G. Baradienė, E. Bume- lienė, Dumbrienė, D. Grėbliūnienė, M. Grėbliūnienė, J. Grybauskienė, M. Kriškauskienė, A. Likanderienė, J. Smilgie- nė, S. Toliušienė, A. Urbutienė, N. Vengrienė ir A. Vepštienė. Naujai išrinktos, dėl laiko sto- kos, nutarė susirinkti atskirai ir pasiskirstyti pareigomis ar- timiausioje ateityje. Susirinki- mas ilgu plovimu padėjo bu- vusiai valdybai už vienerių me- tų sunkų darbą. Senąją valdybą sudarė: pirmininkė — B. Briedienė, I vicepirmininkė — B. Bagdanskienė, II vicepirminin- kė — G. Baradienė, I sekreto- rė — N. Vengrienė, II sekreto- rė — J. Grybauskienė, išdinin- kė — U. Lipčienė, parengimų vadovė — M. Kriškauskienė, vyr. šeimininkė — S. Toliušienė,

ūkio skyriaus vedėja — A. Vepš- tienė, vyr. seniūnė — D. Grėbliūnienė. Ačiū joms visoms už rūpestį ir triušą, dirbant kitų gerovei, o naujai išrinktos — sėkmin- go tolimesnio darbo!

Prie puoduko kavos narės ir viešnios dar kurį laiką diskuta- vo rūpimus klausimus.

Al. Likanderienė

Kodėl salotos nepiaus- tomos?

Lietuvoje labai daug net ir gerų šeimininkių salotas piaus- tydavo peiliu. Amerikoje sala- tos niekad nepiaustomos, jos skabyte skabomos (lapai ma- žais gabalėliais sudraskomi). Motyvuojama tuo, kad peilis salotose palieka metalo kvapą bei skonį.

NŪDIENIAI TAUTINIAI DRABUŽIAI

MIKASĖ IVANAUSKAITE

Nieks neužginčys, kad tauti- niai tradiciniai drabužiai yra mūsų tautinės kultūros ir civi- lizacijos neatskiriama dalis. Pagal apsirėngimą kartais sprendžiama ir apie žmogaus pažangumą. Viešas didesnės grupės pasirodymas tautiniuose drabužiuose itin įgyja didelės svarbos tautinei reprezentacijai, gyvenant svetimuosiuose kraš- tuose.

Kas paveldėta iš praeities, kaip užbaigta tautos bendrų pa- stangų kūryba, reikėtų pasisa- vinti ir perduoti ateinančioms kartoms. Tačiau, kas neatitin- ka fizinės kultūros standartui, norėtųsi šį bei tą patobulinti, perprojektuoti, paliekant nusi- stovėjusį drabužių stilių ir bend- rą tautinį charakterį. O kas kenkia estetinei drabužių vertei — pakeisti gražesne, gražesne ir patrauklesne forma, pasiren- kant atitinkamą medžiagą rū- šį.

Drabužis pagal amžių

Pagal moters amžių ir socia- linę padėtį, galima būtų suskirs- tyti tautinių drabužių charakte- rį į keletą grupių: mergaitės iki 16 metų, netekėjusioms mer- ginoms ir išteklėjusioms mote- rims.

Pats didžiausias tarp tų gru- pių būtų drabužių atspalviai: kas tinka penkiolikmetei, tas netiks vyresnėms merginoms. Jaunesniosioms tiktų ir trump- pesnį sijonėliai iš plonesnės me- džiagos, o vyr. merginoms ir moterims sijonų trumpinimas būtų tradicinio stiliaus pažeidi- mas. Medžiagos rūšis turėtų atit- ikti dėvėjimo paskirtį. Jei dra- bužis skirtas iškilmėms — var-

tojama solidi medžiaga. Jei po- kyliams ar susirinkimams, pasi- renkama individualiai patinka- ma medžiagos rūšis. O ten, kur reikės pasirodyti grakščiuose kūno judesiuose, tautiniuose šo- kiuose, tenka jau gerokai pa- galvoti, nes tautinis drabužis turi dar atitikti daugelį reikala- vimų, kurie išplaukia iš fizinės kultūros ir baletu (nors to ir nebus praktikuojama) techniki- nių sąlygų. Fizinės kultūros ir tautinių šokių instruktoriai šias sąlygas galėtų paaiškinti ir tam reikalui parūpinti literatūros.

Pasiuvinimas ir šukuosenos pritaikymas

Tautinių drabužių stilizavi- mas šiandien turėtų atitikti se- nosios Graikijos kūno kultūros dėsniams, t. y. klasikiniams kū- no formų supratimui. Ką Tvė- rėjas yra gražaus davęs mote- riai, tą reikia tautiniuose dra- bužiuose nenuslėpti, bet išryš- kinti.

Kartais stebint mūsų dainų šventes bei tautinių šokių an- samblių pasirodymus, net šur- pas pakrato, kai matali praban- gių tautinių drabužių netinka- mą pasiuvinimą. Tokie drabužiai mūsų gražių kūno formų sėses paverčia medinėmis, suplotomis ir suformuotomis statulėlė- mis.

Plaukų šukuosena turi taipgi atitikti drabužių stilių ir rimtį.

Tai tik bendros pastabos, o pats tautinių drabužių suesti- nimas, stilizavimas ir pritaiky- mas dėvėjimo paskirtį jau priklauso mūsų tos srities me- nininkėms — drabužių projek- tuotojoms.

Moterys minės Vasario 16-tąją

Chicago Lietuvos moterų klubas ruošiasi reikšmingam vasario mėnesio susirinkimui. Šie 1968-ji metai yra ypatingai svarbūs, nes prieš 50 metų Lie- tuva paskelbė savo Nepriklausomybės aktą. Turime prisimin- ti tą gražią Lietuvos praeitį ir ypač tuos laikus, kai Lietuva buvo laisva, o ne pavergta.

Chicago Lietuvos moterų klubas kasmet švenčia Vasario 16-tąją. Tačiau šiems neturima tai kuo iškilmingiau atlikti. To- dėl klubo valdyba, lyg norėda- ma Lietuvos praeitį atgaivinti realia fone, ruošia klubo na- rių su viešniomis apsilankymą į Balzeko Lietuvos kultūros mu- ziejų. Visos lietuvių moterys kviečiamos kuo gausiau prisidėti prie šios išvykos ir kartu atšvesti 50 m. jubiliejų nuo Ne-

priklausomybės akto paskelbi- mo.

Vasario 21 d., trečiadienį, 12 val. p. p. renkamosi Balzeko Lietuvos kultūros muziejuje, 4012 So. Archer Ave. Po muzie- jaus apžiūrėjimo, kuriame trum- pai bus supažindinta su ekspozicijomis, bus bendri pietūs Wins- low's restorane, 4074 So. Ar- cher Ave. Trumpoje, bet turin- gingoje programoje klubo gar- bės pirm. Juzė Daužvardienė pasidalins mintimis apie Lie- tuva, o Vitalija Ruibytė padek- lamuos.

Norinčios dalyvauti, prašo- mos iš anksto rezervuoti sau vietą ir susisiekti su Aldona Baukiene, 7159 So. Maplewood Ave., tel. PR 8-1543.

D. B.

Nuotaikinga literatūrinė popietė

Lietuvių Moterų klubų fede- racijos Chicago skyrius suren- gė literatūrinę popietę sausio mėn. 28 d. Jaunimo centre. Po- pietės programa buvo trumpa, bet įvairi, žadinanti tautines, o vietomis išsiskiriančias ir humoris- tines nuotaikas.

Seserys kanklininkės Aušrelė, Danutė ir Jūratė Vaičiūnaitės meniškai pakankliavo keletą liaudies dainų. Klubo narė Z. Juškevičienė paskaitė keletą sa- vo kūrybos eilėraščių. Ji poeti- ne forma skambiai išsakė savo ir daugumos tautinios jausmus. Aktorė E. Vilutienė pateikė glė- bėlių humoristikos. Ji paskaitė rašytojo, humoristo Antano Gustaičio eilėraštį "Jeigu juo- das būtų baltas". Aktorė savo valdybinių sugebėjimų gyvai, patraukliai pristatė kūrinio mintį ir visus gerokai prijuoki- no. Ji taipgi paskaitė rašytojos Danutės Bindokienės humoris- tinį kūrinių "Kaip jis ją važiuo-

ti mokė". Ir dar priedo ameri- kiečių kūrybos pluoštelį "De- šimt įsakymų material". Nežiū- rint, kad aktorės skaityti kūri- niai jau buvo daugeliui girdėti, publika su malonumu ją priėmė, išklaušė ir gausiais plojimais palydėjo.

Seserys Vaičiūnaitės, pradė- jusios kanklėmis programą ją ir užbaigė. Į paskutinį kankli- ninkių numerį įsijungė ir nuo- taikingoji publika savo daina. Programą pravedė klubo pir- mininkė Marija Krauchunienė, aktorė E. Vilutienė publikai pristatė valdybos narę M. Pėte- raitienę. Po oficialios dalies vy- ko valės — grupiniai pokalbiai prie atskirų stalėlių, gėlių žie- dais kvepiančių. Popietę organi- zavo ir svečius vaišino klubo valdybos narės: M. Krauchunie- nė, O. Liorentienė, M. Macevi- čienė, M. Pėteraitienė ir P. Vai- taitienė.

A. B.

Pirmininkė su steigėju. Lietuvos Dukterų dr. jos pirm. B. Briedienė su steigėju ir kapelionu kun. dr. F. Gurecku. Nuotr. St. S.